

UiT

NORGES
ARKTISKE
UNIVERSITET

Folkehelse rapport

Den sjuende Tromsøundersøkelsen 2015-16

August 2019

Foto: Stina Grønbech/Tromsøundersøkelsen

Folkehelse rapport: Den sjuende Tromsøundersøkelsen 2015-16

Institutt for samfunnsmedisin
Det helsevitenskapelige fakultet
UiT Norges arktiske universitet
August 2019

Rapporten er utarbeidet av Tromsøundersøkelsen ved

Laila Arnesdatter Hopstock
Ola Løvsletten
Heidi Johansen
Sweta Tiwari
Inger Njølstad
Maja-Lisa Løchen

Kontaktperson:

Laila Arnesdatter Hopstock
laila.hopstock@uit.no
Institutt for samfunnsmedisin
Det helsevitenskapelige fakultet
UiT Norges arktiske universitet

Septentrio Reports nr 6 (2019), <https://doi.org/10.7557/7.4862>

© Forfattere. Denne rapporten er lisensiert under en [Creative Commons Navngivelse 4.0 Internasjonal](#) lisens.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	4
1 Bakgrunn.....	5
1.1 Initiativ	5
1.1.1 Aldersgrupper.....	5
1.1.2 Levekårssoner.....	5
1.1.3 Variabelliste	6
2 Metode	7
2.1 Tromsøundersøkelsen	7
2.1.1 Den sjuende Tromsøundersøkelsen (Tromsø 7)	7
2.2 Soneinndeling.....	8
2.2.1 Soneinndeling deltakere under 67 år	8
2.2.2 Soneinndeling deltakere over eller lik 67 år.....	11
2.3 Utvalg.....	14
2.4 Datainnsamling.....	14
2.5 Analyser	14
3 Resultater	15
3.1 Utdanning.....	15
3.2 Kroppsmasseindeks	21
3.3 Fysisk aktivitet	29
3.4 Frukt og grønnsaker.....	34
3.5 Røyking	35
3.6 Alkoholbruk	41
3.7 Medikamentbruk.....	43
3.8 Helsetjenestebruk	44
3.9 Sykdommer og plager.....	46
3.10 Ensomhet.....	47
3.11 Selvpolevd helse.....	48
4 Oppsummering av resultater	53
4.1 Begrensninger og styrker knyttet til data og utvalg.....	53
5 Referanser	55
6 Vedlegg.....	56

Sammendrag

Folkehelse rapporten gir en oversikt over utvalgte helse- og risikofaktorer fordelt på kjønn, aldersgrupper og geografiske soner i Tromsø kommune med data fra den sjuende Tromsøundersøkelsen (2015-16), og vil inngå i kunnskapsgrunnlaget for kommunens planarbeid og tjenesteutvikling, sammen med blant annet kommunens Levekårsundersøkelser.

Det er viktig å legge vekt på at rapporten ikke gir grunnlag for å karakterisere enkelte geografiske områder som spesielt gode eller dårlige å bo i. Det er knyttet begrensninger til data, utvalg og analyser. Viktigst å trekke frem her er at data ikke kan gi et helt presist bilde av helsefaktorer hos enkeltdeltakere, at noen grupper ikke er godt nok representert i utvalget, og at analysene begrenser seg til å vise beskrivende resultater av enkeltfaktorer.

Blant alle som deltok i undersøkelsen oppgir 69 % at de har god eller meget god helse. Videre oppgir 4,9 % å ha diabetes, 3,7 % å ha KOLS og 13,3 % å ha eller ha hatt psykiske problemer som de har søkt hjelp for. Totalt oppgir 80 % at de har vært hos fastlege siste år og 13 % at de har vært på legevakten. Blant deltakerne har 68 % overvekt eller fedme, hvorav 24 % har fedme. Totalt 27 % oppgir moderat til høy fysisk aktivitetsnivå i fritid, og 6 % oppgir inntak av fem eller flere porsjoner frukt og grønnsaker per dag. Totalt 8 % oppgir at de er avholdende fra alkohol mens 13 % oppgir at de månedlig eller oftere drikker mer enn 6 alkoholenheter ved en og samme anledning. Videre oppgir 14 % daglig røyking. Totalt 13 % oppgir ukentlig eller daglig bruk av smertestillende medikamenter. Totalt oppgir 11 % at de ikke har nok venner som kan gi hjelp ved behov og 14 % at de ikke har nok venner å snakke fortrolig med.

Resultatene viser forskjeller i helse- og risikofaktorer mellom sentrumsnære soner og distriktssoner. Den generelle tendensen er at en del distriktssoner har en høyere andel med fedme og daglig røykere, samt dårligere selvpålevd helse og lavere utdanningsnivå, hos deltakere under 67 år. Resultatene viser også forskjeller mellom de ulike sentrumsnære sonene. Enkelte sentrumsnære soner har en høyere andel med høyere fysisk aktivitetsnivå, bedre selvpålevd helse og høyere utdanning, samt en lavere andel med fedme og daglig røykere hos deltakere under 67 år. Enkelte sentrumsnære soner har en høyere andel med fedme, daglig røykere og dårligere selvpålevd helse, samt lavere fysisk aktivitetsnivå og utdanningsnivå, hos deltakere under 67 år. Den samme tendensen til forskjeller i helse- og risikofaktorer mellom sentrumsnære soner og distriktssoner ser vi også hos deltakere over eller lik 67 år for utdanning og fedme, men ikke for røyking.

Oppsummert kan vi slå fast at det er forskjeller i helse- og risikofaktorer i ulike geografiske soner i Tromsø kommune og at disse til dels overlapper med funn fra Levekårsundersøkelsene.

1 Bakgrunn

I morgendagens helse- og velferdstjenester skal det legges større vekt på tidlig innsats, forebygging, mestring, habilitering og rehabilitering. I henhold til Helse- og omsorgstjenesteloven (jf. § 3-3 om Helsefremmende og forebyggende arbeid) (1) skal helse- og omsorgstjenestene «bidra i kommunens folkehelsearbeid, herunder til oversikten over helsetilstand og påvirkningsfaktorer etter Folkehelseoven § 5» (1, 2). Helseperspektivet i kommuneplanleggingen er også tydeliggjort i Plan- og bygningsloven (§ 3-1 f) (3), der oppgaver og hensyn i planlegging blant annet skal «fremme befolkningens helse og motvirke sosiale helseforskjeller». Til dette arbeidet trengs det oppdatert kunnskap om helse og levekår i befolkningen. Nyere data fra Tromsøundersøkelsen vil supplere Tromsø kommunes datagrunnlag innen helse og velferd til bruk for planlegging og forebyggende tiltak. Denne folkehelse rapporten er laget etter initiativ fra forskere ved Institutt for samfunnsmedisin og Tromsøundersøkelsen i samarbeid med ledere fra Avdeling for helse og omsorg i Tromsø kommune. Rapporten vil supplere Tromsø kommunes Levekårsundersøkelse lagt frem i 2012 (4) og 2019 (5) og vil inngå i kunnskapsgrunnlaget for kommunens planarbeid og tjenesteutvikling.

1.1 Initiativ

Tromsø kommune har etterspurt tall fra Tromsøundersøkelsen til bruk i kommunens folkehelsearbeid. Tromsøundersøkelsen tok derfor initiativ til utarbeidelse av en folkehelseoversikt med data fra den sjuende Tromsøundersøkelsen (Tromsø 7, gjennomført 2015-16) for Tromsø kommune. I videre dialog med kommunen fikk Tromsøundersøkelsen en oversikt over helsevariabler som kommunen ønsket å få presentert separat for kjønn, aldersgrupper og geografiske områder i Tromsø kommune.

1.1.1 Aldersgrupper

Tromsø kommune ønsket opprinnelig helsevariablene beskrevet for aldergruppene 40-66 år, 67-79 år, 80-90 og over 90 år. I dialog med kommunen kom vi frem til to aldersgrupper, det vil si under 67 år og over eller lik 67 år, for å ha tilstrekkelig antall personer i hver aldersgruppe.

1.1.2 Levekårssoner

I samråd med kommunen er det tatt utgangspunkt i den geografiske inndelingen brukt i Levekårsundersøkelsen fra 2012 og 2019 (4, 5). I denne er det definert geografiske områder kalt levekårssoner. Hver levekårszone omfatter en gruppe av grunnkretser (tabell 12, vedlegg 1). Deltakere med manglende informasjon om levekårszone er ekskludert fra datagrunnlaget. Basert på enkel styrkeberegning er det valgt et antall på minimum ≈100 deltakere i en sone for å kunne presentere resultater anonymisert. Innledende analyser viste for få personer (deltakere i Tromsø 7) fordelt på kjønn og alder i enkelte levekårssoner. Dette gjaldt spesielt for aldersgruppen 67 år og eldre. For aldersgruppen under 67 år gjaldt det bare sone Ullsfjorden-Sørfjorden. I samråd med kommunen ble noen soner slått sammen for å ha tilstrekkelig antall personer i hver sone.

Nytt i denne rapporten i forhold til Levekårsundersøkelsen 2012 (4) er at distriktene er tatt med. Disse er også inkludert i Levekårsundersøkelsen 2019 (5). I tillegg ønsket kommunen å merke soner med sykehjem, og disse fremkommer som røde kryss på kartene i rapporten.

I likhet med Levekårsundersøkelsene gir ikke denne rapporten grunnlag for å karakterisere enkelte geografiske områder som spesielt gode eller dårlige å bo i.

1.1.3 Variabelliste

Bestillingen omfattet følgende variabler fordelt på alder, kjønn og geografiske soner, med utgangspunkt i data fra Tromsøundersøkelsen (beskrevet detaljert i vedlegg 3 variabelbeskrivelse og vedlegg 4 spørreskjema):

- Utdanning¹
- Kroppsmasseindeks (KMI)
- Fysisk aktivitetsnivå
- Inntak av frukt og grønnsaker²
- Røyking²
- Alkoholbruk
- Medikamentbruk (smertestillende medikamenter uten resept, sovemedisin, beroligende medikamenter og antidepressiva)
- Helsetjenestebruk (besøk hos fastlege og legevakt)
- Sykdommer og plager (diabetes, kronisk obstruktiv lungesykdom og psykiske plager)
- Ensomhet
- Selvpoplevd helse

¹Variabelen inntekt er fjernet grunnet delvis overlapp med utdanning

²Variabelen frukt og grønnsaker samt røyking er lagt til den opprinnelige bestillingen, som viktige variabler i forhold til helse

2 Metode

2.1 Tromsøundersøkelsen

Den første Tromsøundersøkelsen (6) (Tromsø 1) ble gjennomført i 1974. Bakgrunnen for undersøkelsen var høy forekomst av hjerte- og karsykdom i Nord-Norge. Med innsamlede data ville forskerne studere årsaker, overvåke risikofaktorer og forebygge sykdom. Siden Tromsø 1 er det gjennomført ytterligere seks undersøkelser, den siste (Tromsø 7) ble gjennomført i 2015-16. I tillegg er rundt 1000 ungdommer i videregående skole undersøkt i to omganger (Fit Futures 1 og Fit Futures 2), tredje runde er under planlegging. Det rike datamaterialet og høye oppmøtet (79-65 % i Tromsø 1-7, 93-77 % i Fit Futures 1-2) i Tromsøundersøkelsen kan brukes til å beskrive helsetilstanden blant kvinner og menn, unge og eldre i Tromsø kommune. Gjennom årene er undersøkelsen gradvis utvidet til å omfatte hele bredden av folkehelseutfordringer som hjerte- og karsykdom, kreft, diabetes, fysisk aktivitet og kosthold, aldring og demens, psykisk helse, rus, munn- og tannhelse, kronisk smerte, antibiotikaresistens, sosial ulikhet i helse, bruk av helsetjenester med mer.

Figur 1. Antall deltakere og oppmøteprosent i Tromsøundersøkelsen 1974-2016.

Tromsøundersøkelsen	1974	1979-80	1986-87	1994-95	2001-02	2007-08	2015-16
Oppmøteprosent	74%	78%	75%	72%	79%	66%	65%
Antall deltakere	6595	16 221	21 826	27 158	8 130	12 982	21 083

Fit Futures	2010-11	2012-13
Oppmøteprosent	93%	77%
Antall deltakere	1038	870

2.1.1 Den sjuende Tromsøundersøkelsen (Tromsø 7)

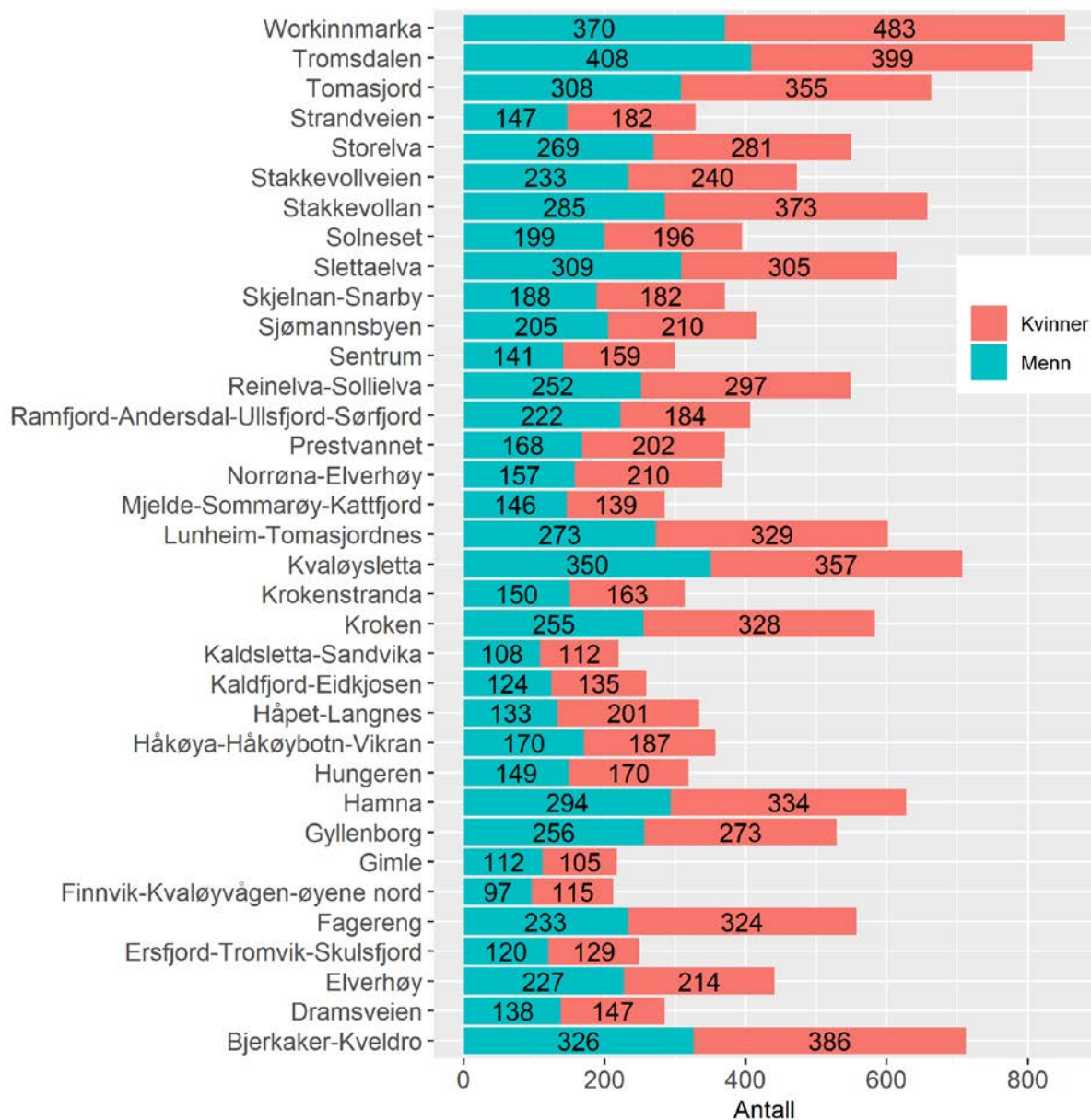
I denne rapporten brukes data fra Tromsø 7. Undersøkelsen besto av flere omfattende spørreskjemaer, fysisk oppmøte med målinger, innsamling av biologisk materiale (blod, urin, med mer) og kliniske undersøkelser av hjerte, lunger, øyne, bentetthetsmåling, måling av fysisk aktivitet, fysisk og kognitiv funksjon med mer. Totalt 21 083 menn og kvinner i alderen 40-99 år deltok, tilsvarende 65 % av de inviterte. Oppmøteprosent fordelt på aldersgrupper og kjønn finnes på Tromsøundersøkelsens nettsider, og viser at det var høyest oppmøte blant kvinner og menn i alderen 55-75 år, og lavere oppmøte blant de yngste (40-50 år) og eldste (over 80 år) (6). Tromsø 7 er godkjent av Regional komite for medisinsk og helsefaglig etikk (REK), og alle data behandles i tråd med samtykket (6) deltakerne har skrevet under på.

2.2 Soneinndeling

2.2.1 Soneinndeling deltakere under 67 år

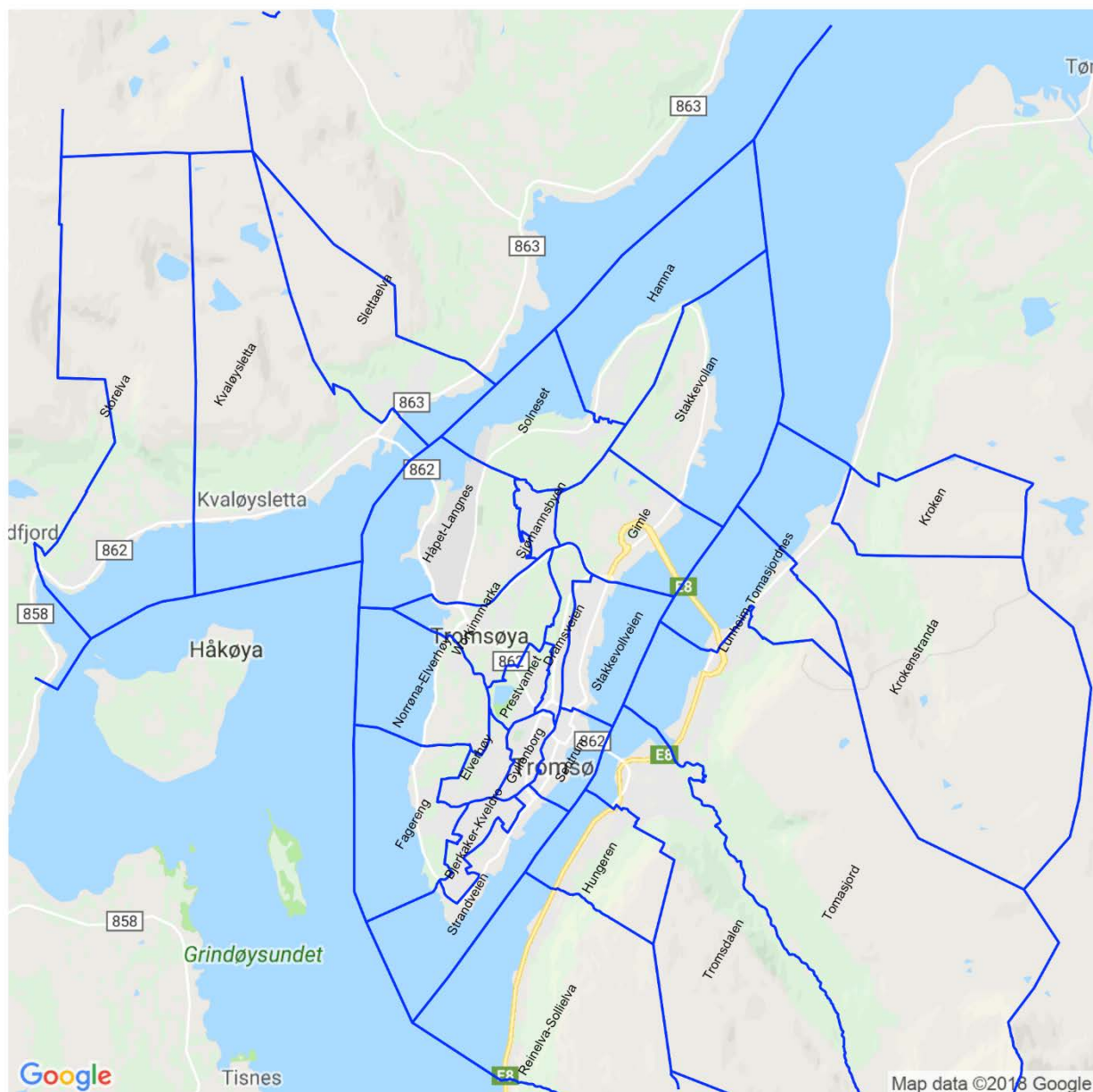
For aldersgruppen under 67 år var det for få deltakere i levekårssonen Ullsfjorden-Sørfjorden, som derfor ble slått sammen med Ramfjord-Andersdal (Figur 2a-2c).

Figur 2a. Antall deltakere under 67 år som møtte i Tromsø 7, fordelt på kjønn og soner.

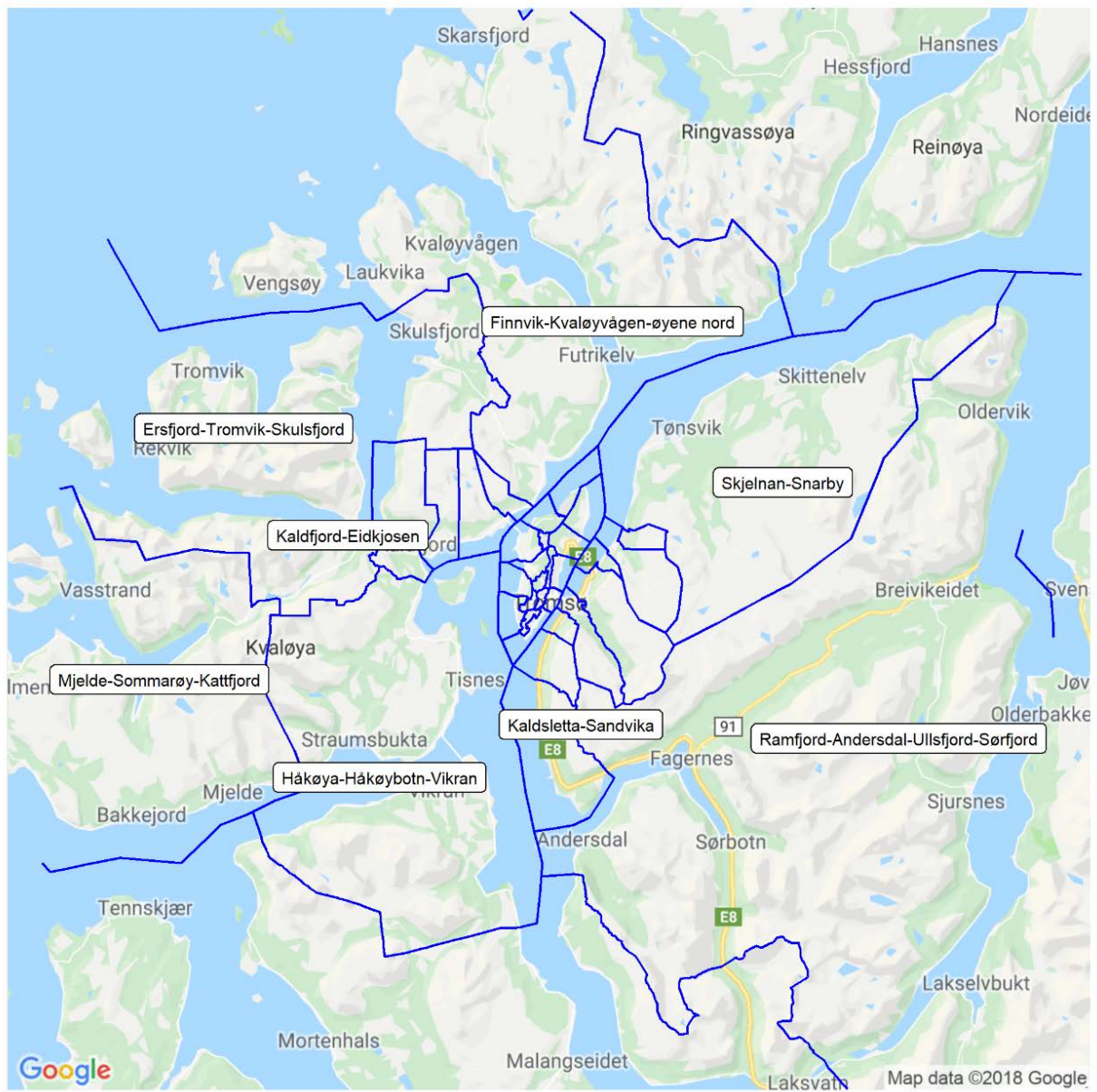

Figur 2b. Sonekart (sentrumsnære områder), deltakere under 67 år.

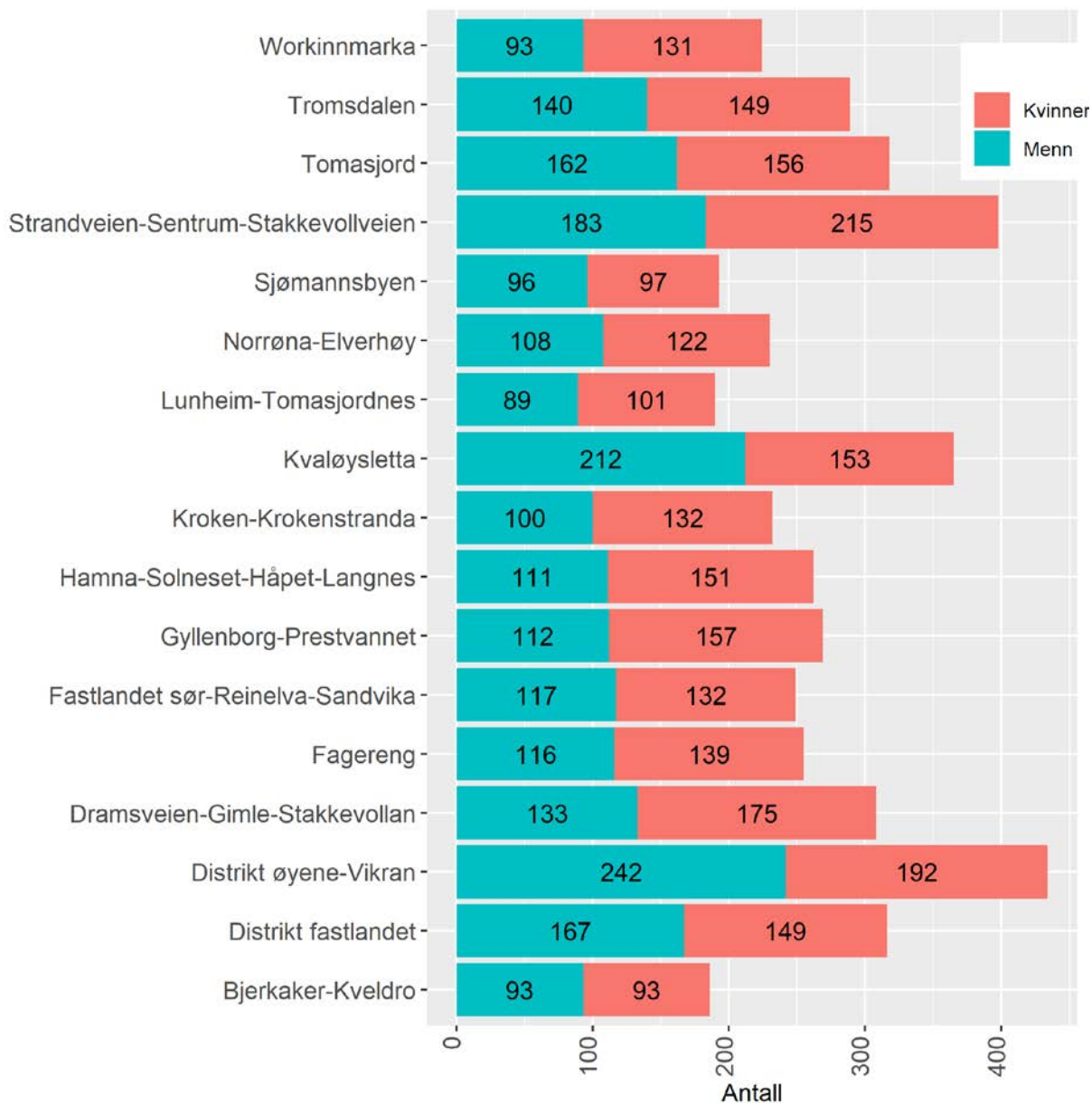
Figur 2c. Sonekart (alle områder), deltakere under 67 år.

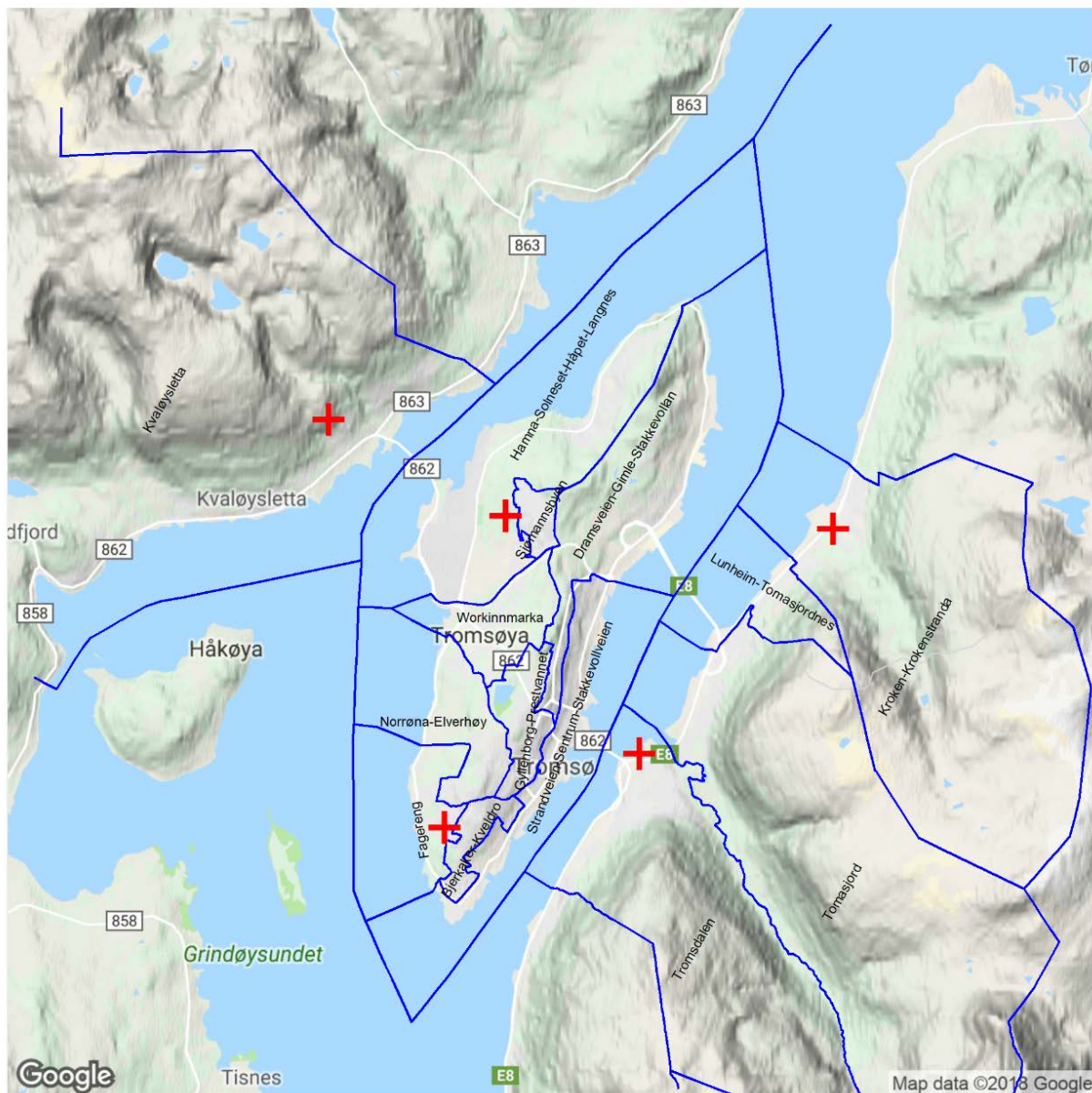
2.2.2 Soneinndeling deltakere over eller lik 67 år

For aldersgruppen over eller lik 67 år var det for få deltakere i enkelte levekårssoner. Dette ble løst ved å slå sammen levekårssoner med få deltakere, spesifisert av Tromsø kommune (figur 2d-2f).

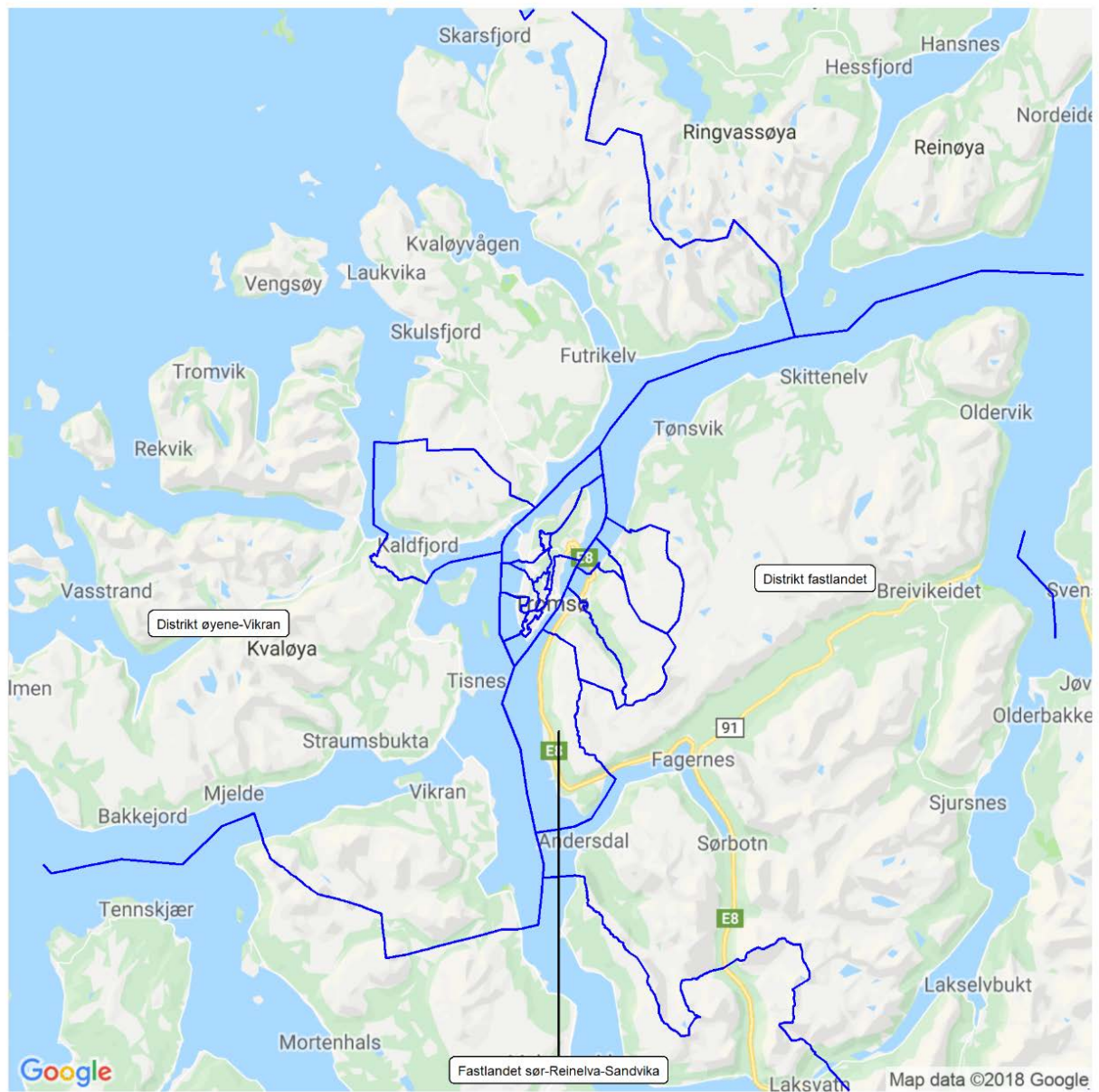
Figur 2d. Antall deltakere over eller lik 67 år som møtte i Tromsø 7, fordelt på kjønn og soner.

Figur 2e. Sonekart (sentrumsnære områder), deltakere over eller lik 67 år, med markering (rødt kryss) av sykehjem.

Figur 2f. Sonekart (alle områder), deltakere over eller lik 67 år.

2.3 Utvalg

Av de 21 083 fremmøtte deltakerne i Tromsø 7 manglet i alt 437 deltakere informasjon til bruk for definisjon av levekårssone, og disse er fjernet fra utvalget. Analysene består dermed av data fra totalt 20 646 deltakere i Tromsø 7. Utvalget består av kvinner og menn i alderen 40-99 år, inndelt i aldersgruppene under 67 år og over eller lik 67 år, samt i soner.

2.4 Datainnsamling

Samtlige variabler er selvrapportert, fra besvarelse av spørreskjema Q1 (vedlegg 4) i Tromsø 7, med unntak av kroppsmasseindeks (KMI) som er basert på målinger ved fysisk oppmøte til Tromsø 7. Spørreskjemaet kunne besvares enten på papir (4-siders skjema) eller elektronisk (online med pålogging hjemmefra før oppmøte, eller ved oppmøte i Tromsø 7). Deltakerne kunne få teknisk assistanse til utfylling av spørreskjema fra forskningsteknikere. Måling av høyde og vekt for beregning av kroppsmasseindeks ble utført med standardiserte metoder av forskningsteknikere. Samtlige variabler er beskrevet i detalj i vedlegg 3.

2.5 Analyser

Resultatene er presentert som andeler (prosent) og antall i tabeller, figurer og sonekart (sonekart kun for deltakere under 67 år). Den geografiske spredningen vises i både figurer og sonekart. Det er gjort stratifisering på kjønn, aldersgrupper (under 67 år og over eller lik 67 år) og geografiske soner. Det er ikke utført aldersjustering. En oversikt over gjennomsnittsalder i aldersgruppene under 67 år og over eller lik 67 år i hver geografisk sone er vist i tabell 13a og 13b (vedlegg 2). For enkelte variabler er det ikke presentert egne resultater for undergrupper (aldersgrupper eller soner), grunnet lavt antall deltakere i de ulike gruppene. Det er utført statistiske analyser (kji-kvadrattest) på forskjeller mellom soner, stratifisert på kjønn og aldersgrupper (data ikke presentert), og bare der det er funnet statistisk signifikante forskjeller mellom sonene er resultatene presentert i sonekart. Analyser er utført i R versjon 3.5.2 (7) med R-pakkene «ggplot2» (8) og «ggmap» (9). Kart er basert på kartutsnitt fra Google Maps (10).

3 Resultater

3.1 Utdanning

Utdanningsnivå er delt i 4 kategorier, basert på spørsmål i spørreskjema i Tromsø 7:

Hva er din høyeste fullførte utdanning?

- o Grunnskole/framhaldsskole/folkehøyskole inntil 10 år
- o Fagutdanning/realskole/videregående/gymnas minimum 3 år
- o Høyskole/universitet mindre enn 4 år
- o Høyskole/universitet 4 år eller mer

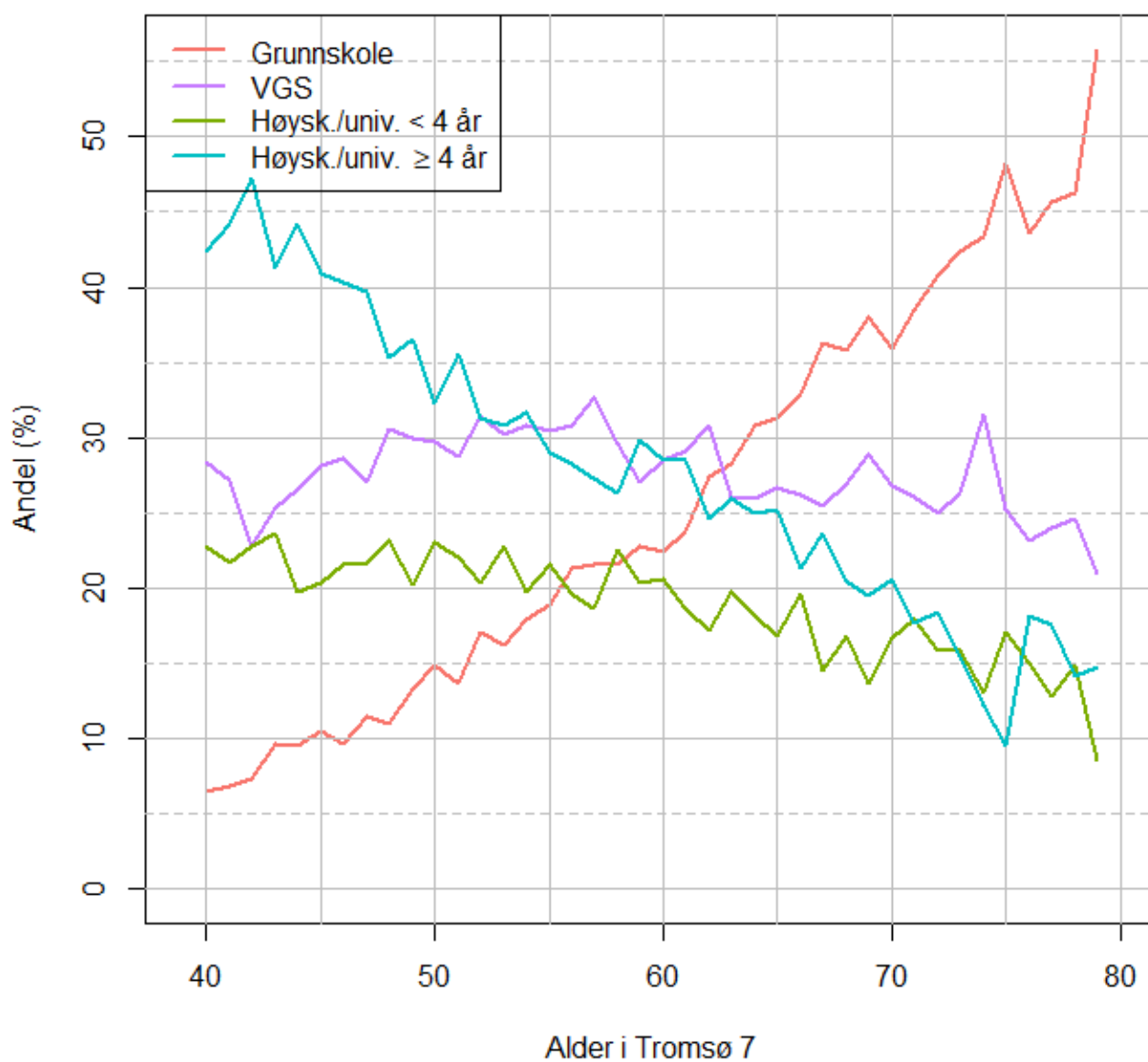
Totalt sett er andeler i de ulike utdanningsnivåene (tabell 1) jevnt fordelt. Utdanningsnivå er knyttet til alder (tabell 1, figur 3a), med flere yngre deltakere med høyt utdanningsnivå sammenlignet med eldre.

Utdanningsnivået varierer i de ulike sonene (figur 3b-3e). Tendensen er at soner i sentrumsnære områder har høyere andel deltakere med høyt utdanningsnivå sammenlignet med distriktssoner. I sonene Finnvik-Kvaløylvågen-øyene nord, Mjelde-Sommarøy-Kattfjord, og Ramfjord-Andersdal-Ullsfjord-Sørfjord har 36-40 % av deltakerne under 67 år grunnskole som høyeste oppnådde utdanning (figur 3b). Resultatene viser også forskjeller mellom de sentrumsnære sonene. I sonene Norrøna-Elverhøy, Workinnmarka, Prestvannet, Gyllenborg og Elverhøy har >70 % av deltakerne under 67 år høyskole/universitetsutdanning. Sonen Norrøna-Elverhøy peker seg ut med 79 % i den høyeste og 6 % i den laveste utdanningskategorien. I sonene Tomasjord, Lunheim-Tomasjordnes og Kroken har >20 % av deltakerne under 67 år grunnskole som høyeste utdanningsnivå. For deltakere over eller lik 67 år peker distriktssonene Distrikt øyene-Vikran og Distrikt fastlandet seg ut med lavest andel med høy utdanning der >60 % har grunnskole som høyeste utdanningsnivå. Blant de sentrumsnære sonene har Kroken-Krokenstranda lavest utdanningsnivå for deltakere over eller lik 67 år.

Tabell 1. Andeler i ulike utdanningsnivå, totalt samt for kvinner og menn, i aldersgrupper. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

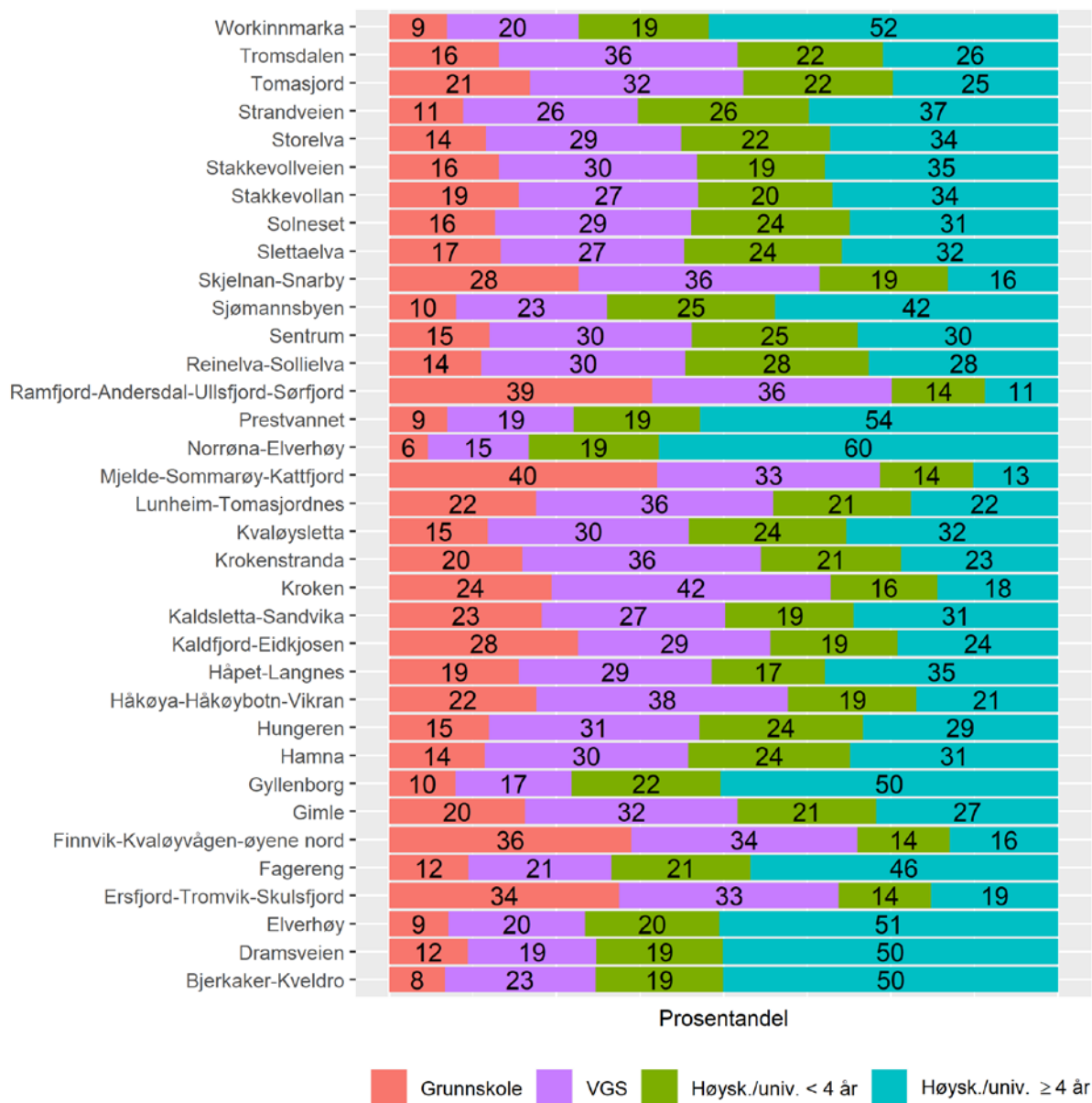
	Utdanningsnivå				Antall
	Grunnskole	Videregående skole	Høyskole/universitet (<4 år)	Høyskole/universitet (≥4 år)	
Totalt	23 %	28 %	19 %	30 %	20278
<67 år	17 %	29 %	21 %	34 %	15784
≥67 år	43 %	26 %	15 %	17 %	4494
Kvinner	24 %	25 %	18 %	33 %	10654
<67 år	16 %	26 %	20 %	38 %	8332
≥67 år	51 %	23 %	10 %	15 %	2322
Menn	22 %	31 %	21 %	26 %	9624
<67 år	18 %	31 %	22 %	29 %	7452
≥67 år	34 %	29 %	20 %	18 %	2172

Figur 3a. Sammenheng mellom utdanningsnivå og alder, totalutvalget. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

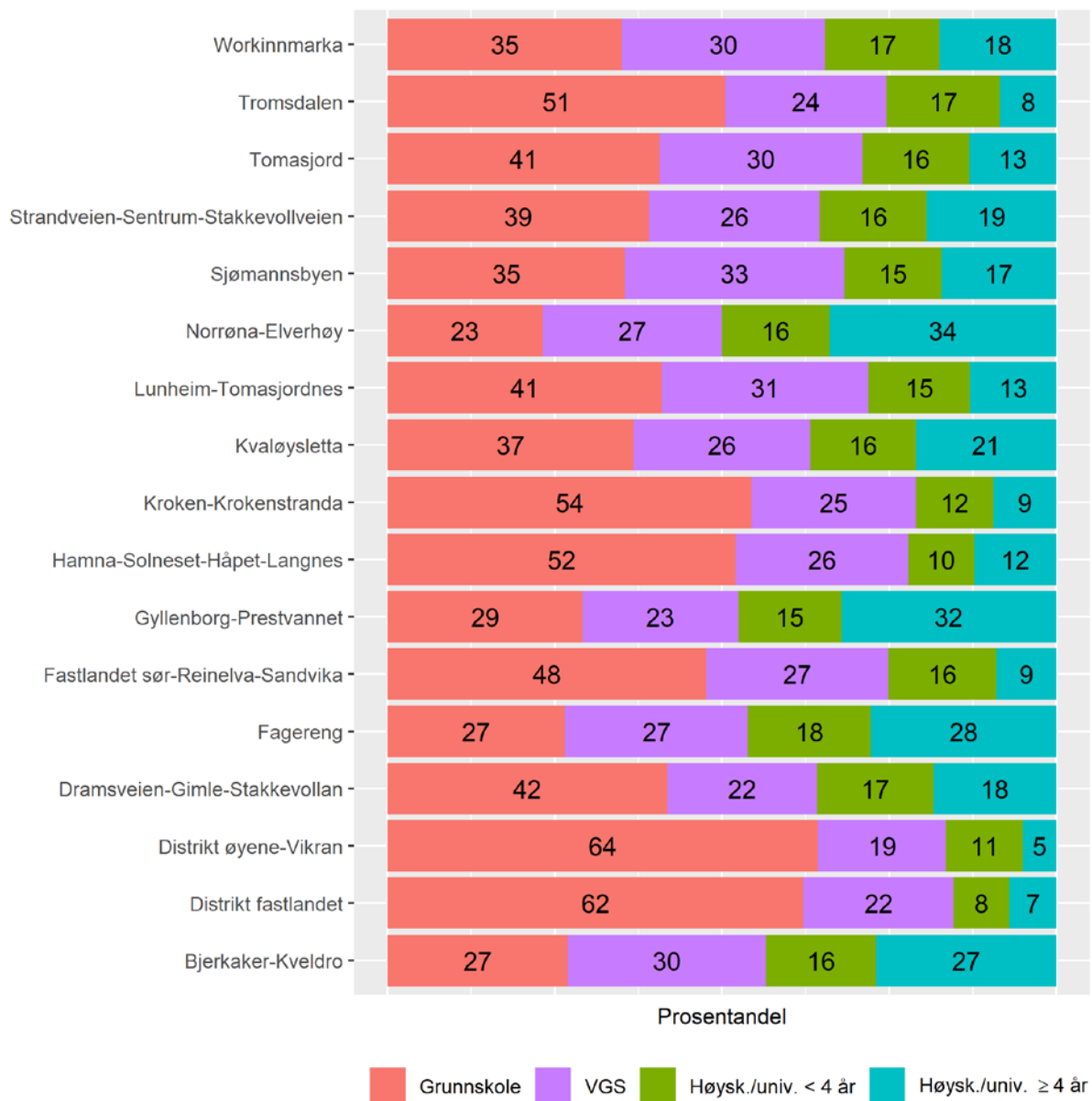

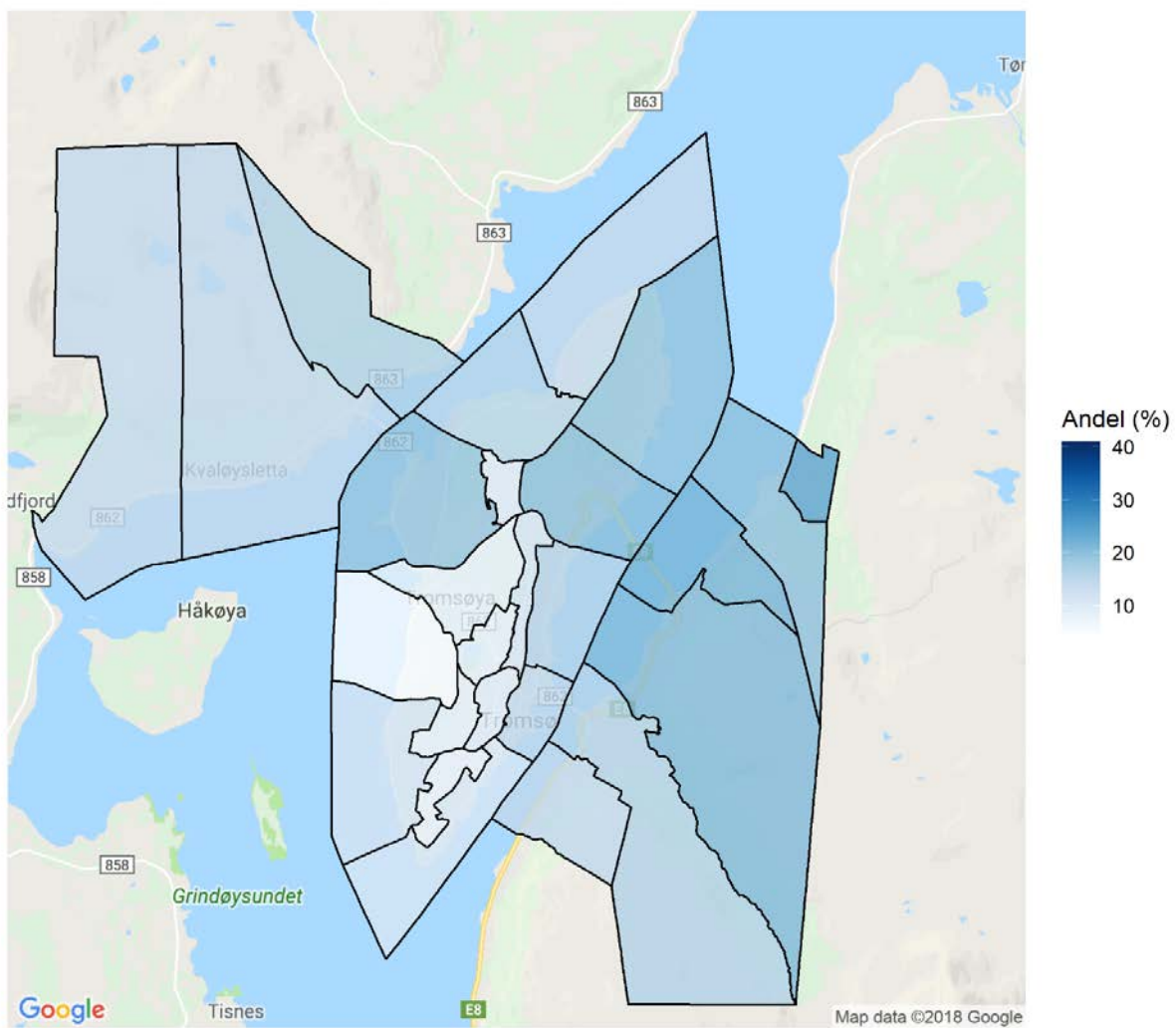
Figur 3b. Utdanningsnivå i soner, aldersgruppe under 67 år. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

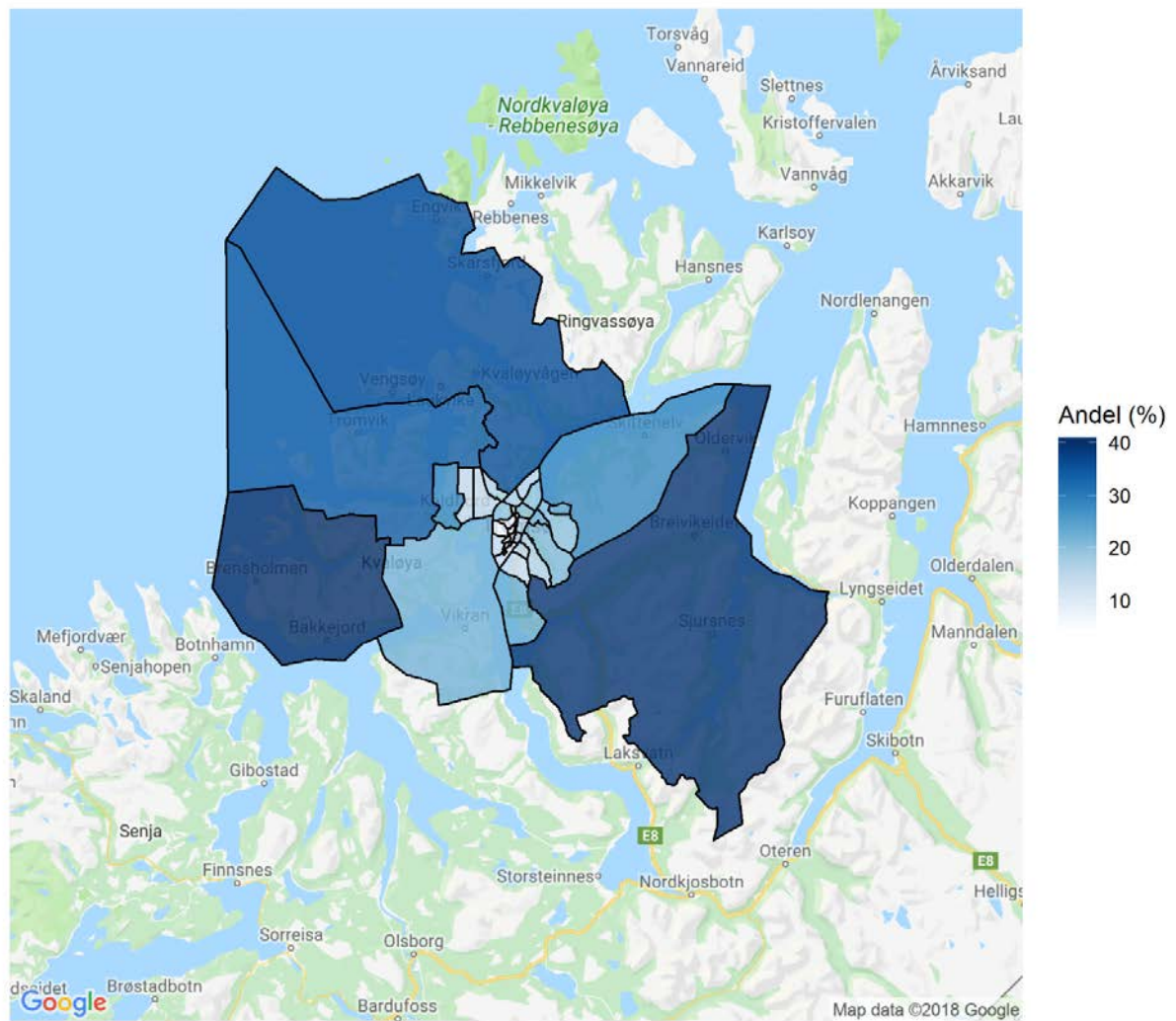
Figur 3c. Utdanningsnivå i soner, aldersgruppe over eller lik 67 år. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

Figur 3d. Andel med grunnskole som høyeste utdanningsnivå i sonekart (sentrumsnære områder), aldersgruppe under 67 år. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

Figur 3e. Andel med grunnskole som høyeste utdanningsnivå i sonekart (alle områder), aldersgruppe under 67 år. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

3.2 Kroppsmasseindeks

Kroppsmasseindeks (KMI) er delt i 4 kategorier, basert på målt vekt og høyde i Tromsø 7:

Kroppsmasseindekskategorier (KMI=vekt i kilogram/(høyde i meter)²)

Undervekt	<18,5 kg/m ²
Normalvekt	18,5-24,9 kg/m ²
Overvekt	25,0-29,9 kg/m ²
Fedme	≥30,0 kg/m ²

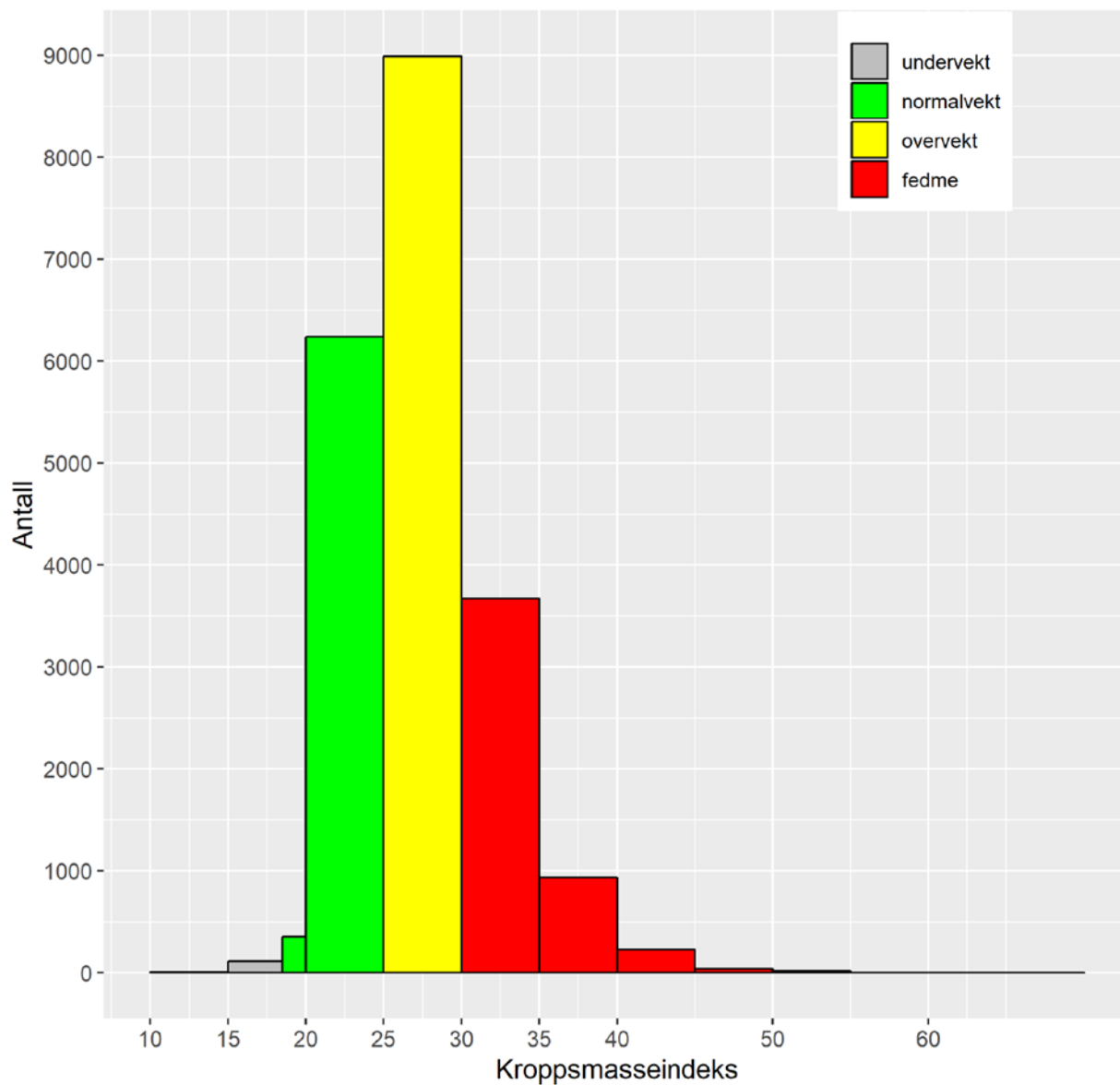
Totalt er 44 % av deltakerne overvektige og 24 % har fedme, det vil si at i alt 68 % har en KMI på 25 kg/m² eller høyere (tabell 2, figur 4a). I kategorien fedme er andelen tilnærmet lik mellom kjønnene, mens flere menn enn kvinner er overvektige (tabell 2, figur 4b og 4c). Andelen normalvektige er høyest hos kvinner, og høyest hos kvinner i den yngste aldersgruppen (tabell 2). Andelen undervektige er lav i alle grupper, men høyere hos kvinner enn menn og høyest hos kvinner i den eldste aldersgruppen (tabell 2).

Forekomst av fedme varierer i de ulike sonene (figur 4d-4g). Tendensen er at distriktssoner har en høyere andel med deltakere med fedme sammenlignet med soner i sentrumsnære områder. I sonene Ramfjord-Andersdal-Ullsfjord-Sørfjord, Ersfjord-Tromvik-Skulsfjord, Mjelde-Sommarøy-Kattfjord, Finnvik-Kvaløyvågen-Øyene nord har >30 % av deltakere under 67 år fedme. Resultatene viser også forskjeller mellom de sentrumsnære sonene. I sonene Håpet-Langnes, Tomasjord, Lunheim-Tomasjordnes, Stakkevollveien, Solneset og Hamna har >25 % av deltakere under 67 år fedme. I sonene Workinnmarka, Prestvannet, Norrøna-Elverhøy, Gyllenborg, Fagereng, Elverhøy og Bjerkaker-Kveldro har <20 % av deltakerne under 67 år fedme. Sonene Workinnmarka, Norrøna-Elverhøy og Gyllenborg peker seg ut med lavest andel fedme; 16 % fedme hos deltakere under 67 år. For deltakere over eller lik 67 år peker distriktssonene Distrikt øyene-Vikran og Distrikt fastlandet seg ut med >30 % med fedme.

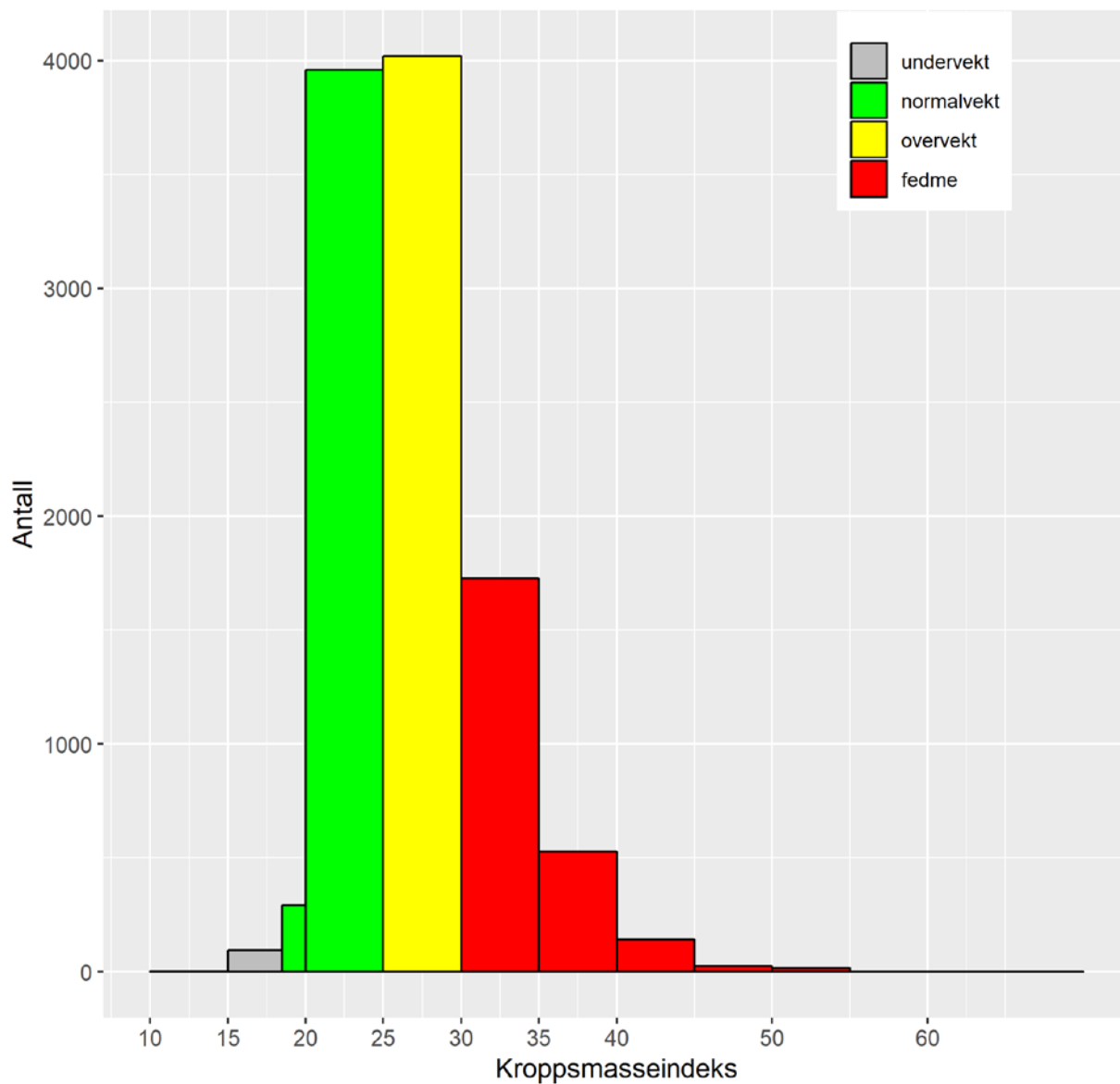
Tabell 2. Andeler i ulike grupper av kroppsmasseindeks, totalt samt for kvinner og menn, i aldersgrupper. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

	Kroppsmasseindeks				Antall svar
	Underviktig	Normalvektig	Overvektig	Fedme	
Totalt	0,6 %	32 %	44 %	24 %	20586
<67 år	0,5 %	33 %	43 %	24 %	15894
≥67 år	0,9 %	29 %	46 %	24 %	4692
Kvinner	0,9 %	39 %	37 %	23 %	10814
<67 år	1,0 %	42 %	36 %	22 %	8386
≥67 år	2,0 %	31 %	42 %	25 %	2428
Menn	0,2 %	24 %	51 %	25 %	9772
<67 år	0,2 %	23 %	51 %	26 %	7508
≥67 år	0,2 %	26 %	51 %	23 %	2264

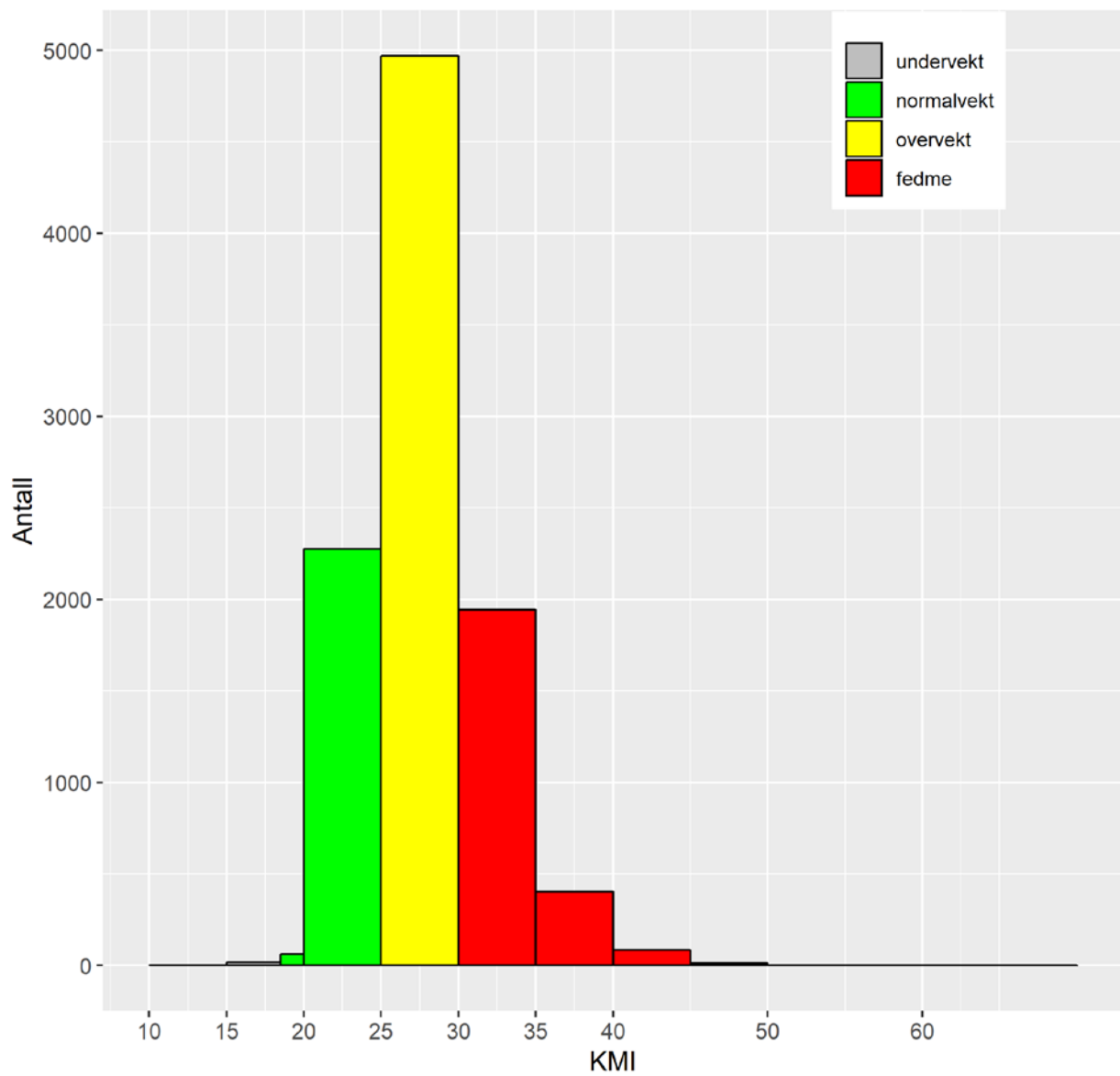
Figur 4a. Antall og andel med undervekt, normalvekt, overvekt og fedme i totalutvalget. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

Figur 4b. Antall og andel med undervekt, normalvekt, overvekt og fedme hos kvinner. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

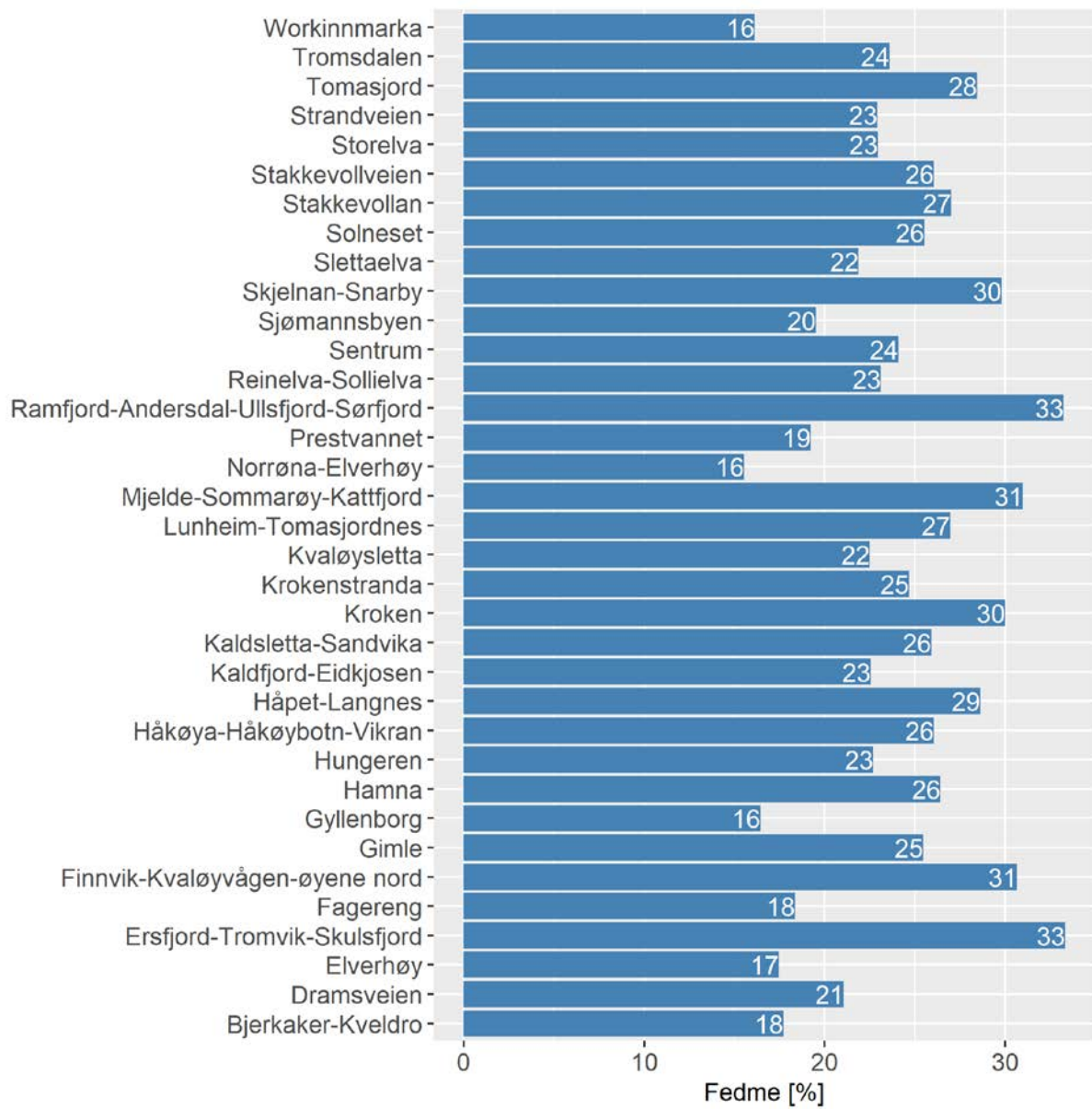

Figur 4c. Antall og andel med undervekt, normalvekt, overvekt og fedme hos menn.
Tromsundersøkelsen 2015-16.

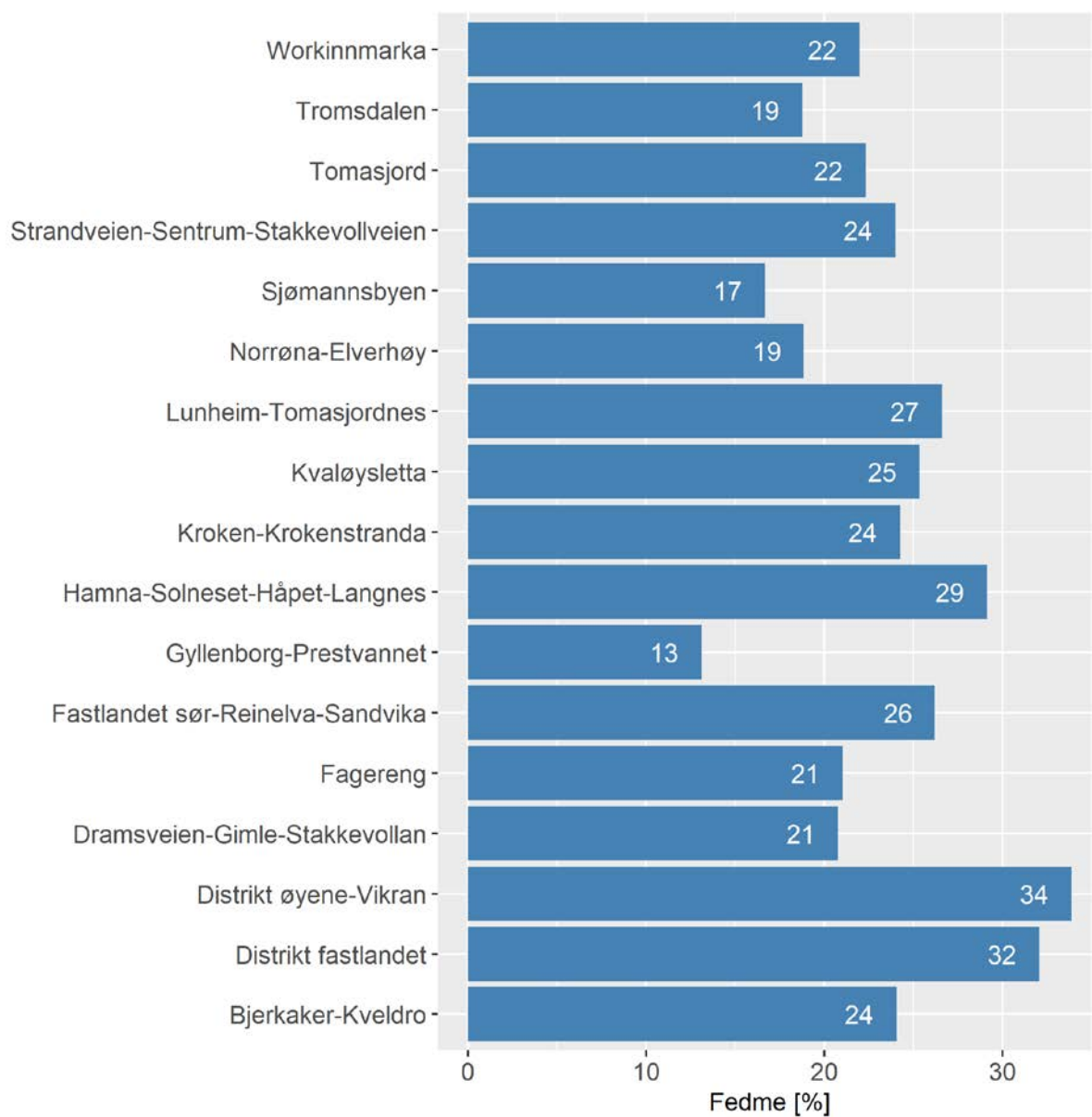

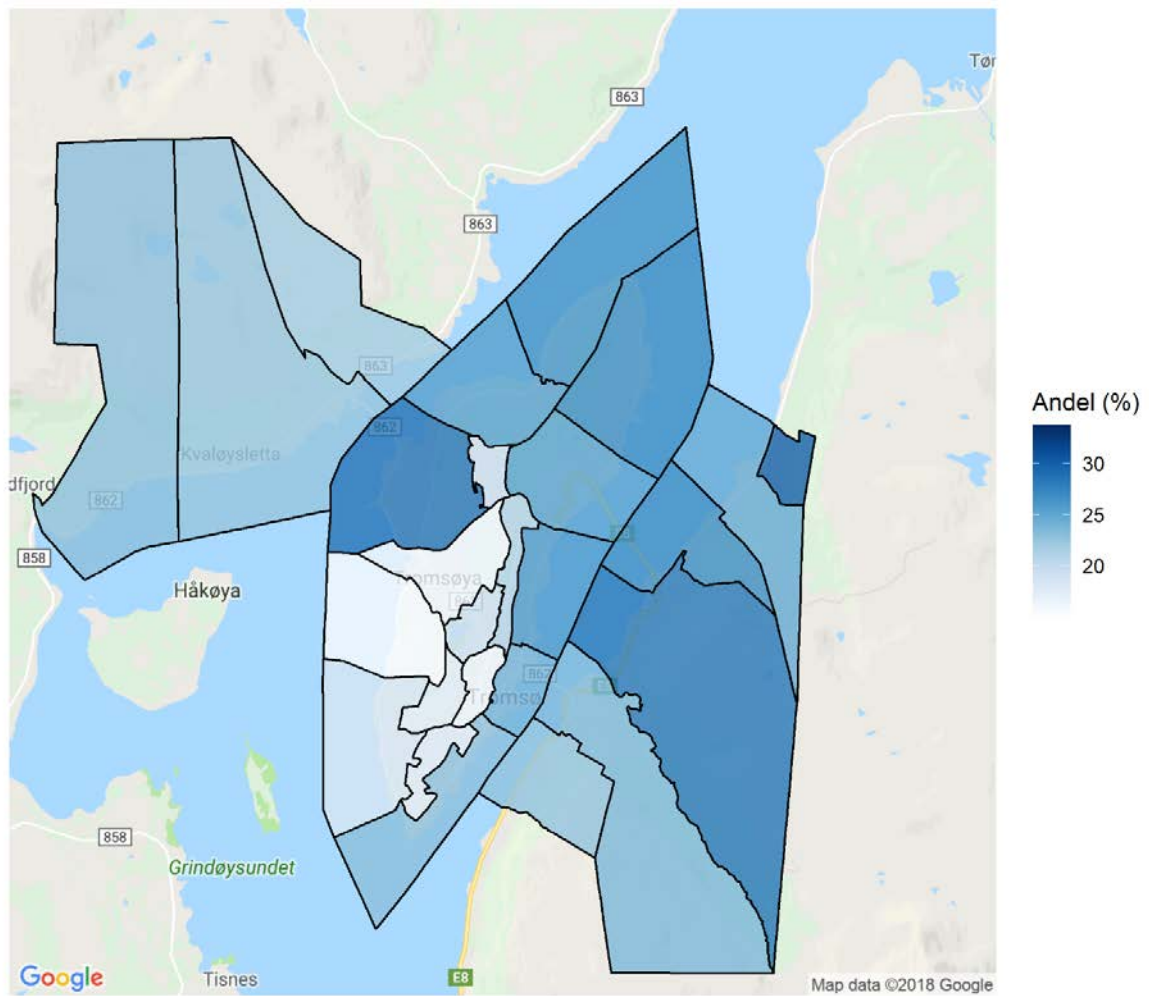
Figur 4d. Andel med fedme i soner, aldersgruppe under 67 år. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

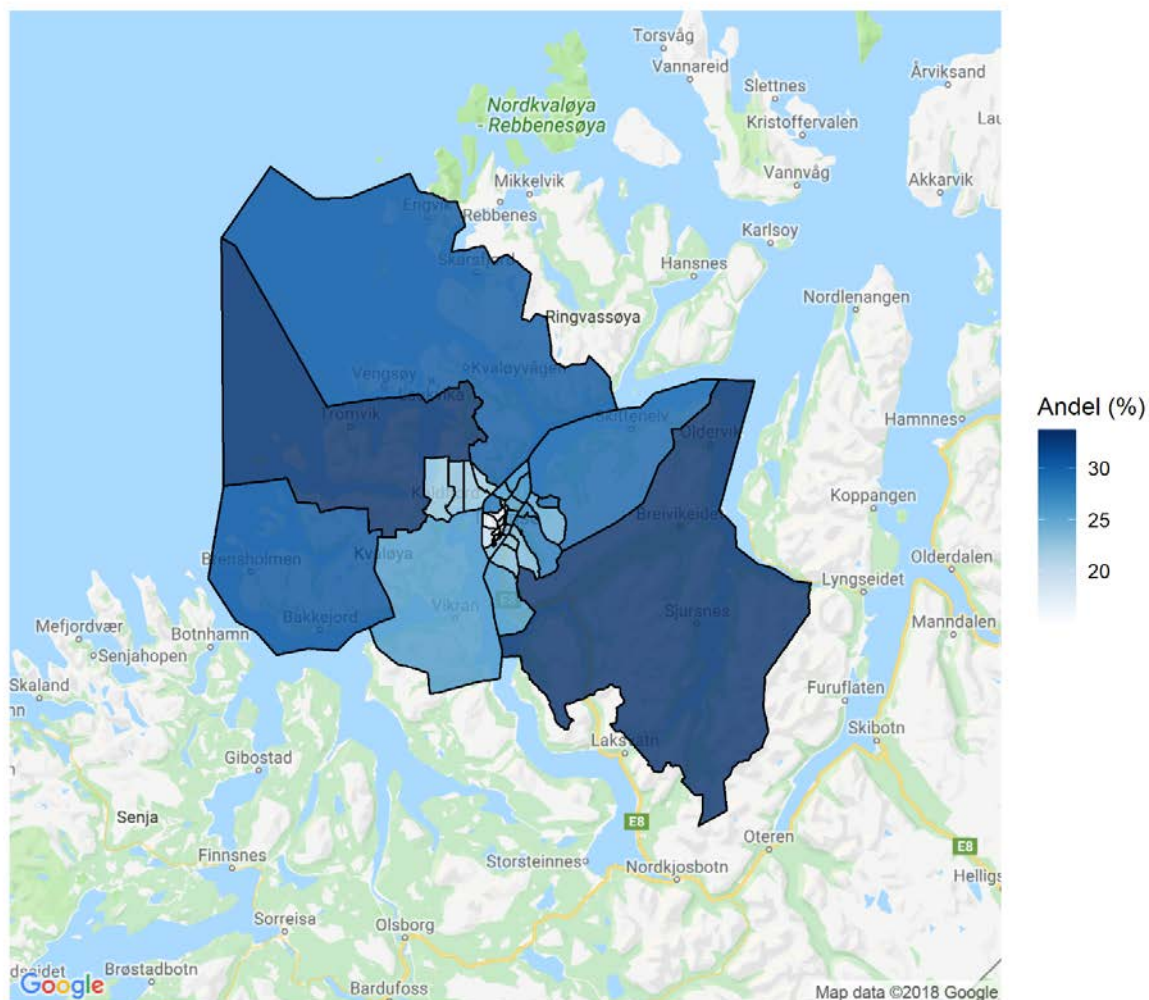
Figur 4e. Andel med fedme i soner, aldersgruppe over eller lik 67 år. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

Figur 4f. Andel med fedme i sonekart (sentrumsnære områder), aldersgruppe under 67 år. Tromsundersøkelsen 2015-16.

Figur 4g. Andel med fedme i sonekart (alle områder), aldersgruppe under 67 år. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

3.3 Fysisk aktivitet

Fysisk aktivitetsnivå i fritid er delt i 4 kategorier, basert på spørsmål i spørreskjema i Tromsø 7:

Angi bevegelse og kroppslig anstrengelse i din fritid det siste året. Hvis aktiviteten varierer gjennom året, ta et gjennomsnitt.

- o Leser, ser på TV / skjerm eller annen stillesittende aktivitet
- o Spaserer, sykler eller beveger deg på annen måte minst 4 timer i uka (inkl. gange/sykling til arbeidsstedet, søndagsturer)
- o Driver mosjonsidrett, tyngre hagearbeid, snømåking etc minst 4 timer i uka
- o Trener hardt eller driver konkurranseidrett regelmessig flere ganger i uka

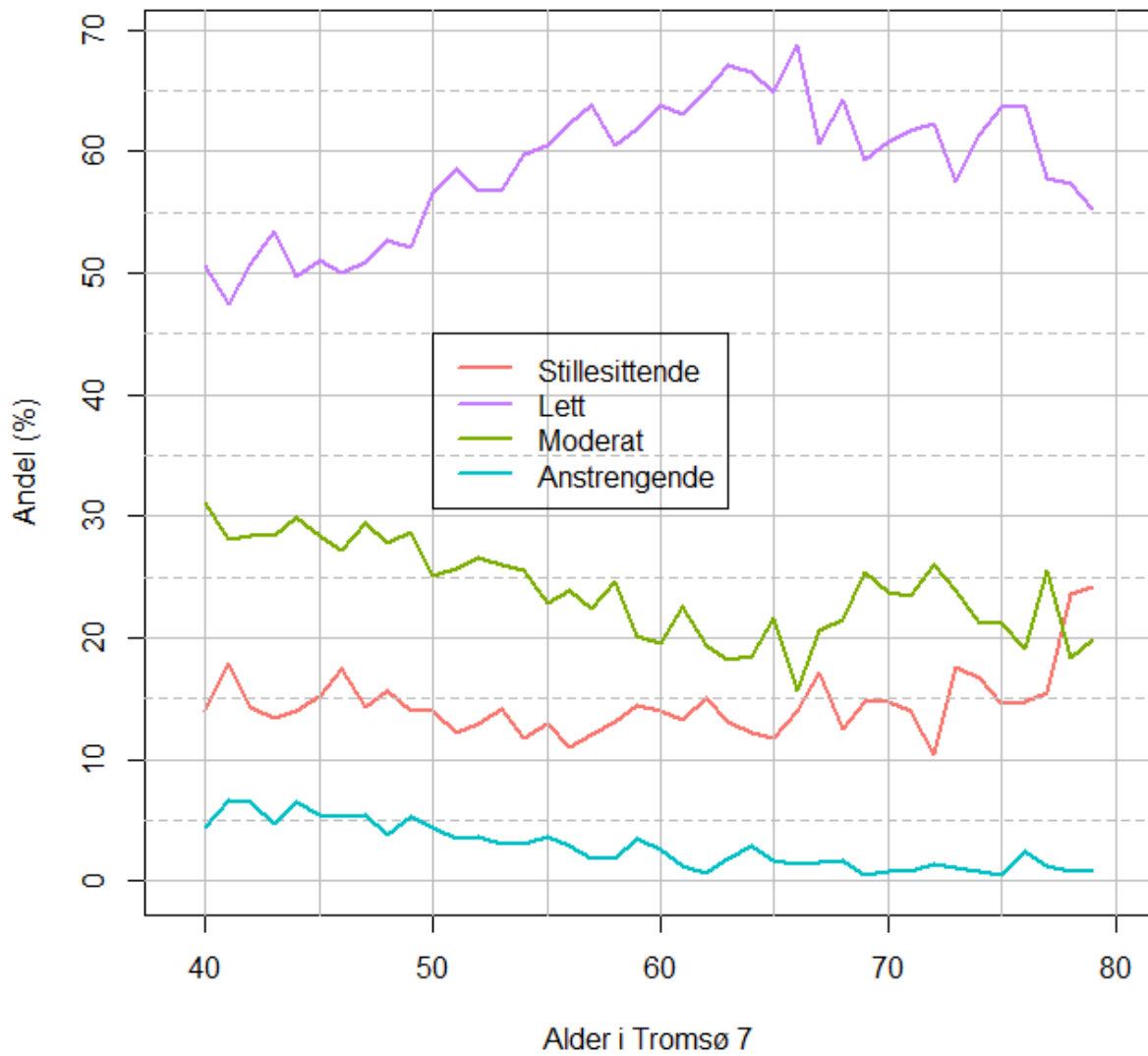
Totalt er det 27 % som oppgir moderat eller anstrengende fysisk aktivitet i fritid, mens 14 % oppgir for det meste stillesitting i fritid (tabell 3). Andelen stillesittende er lik mellom kjønnene, men andelen i moderat og anstrengende fysisk aktivitet er høyere hos menn enn hos kvinner (tabell 3). Fysisk aktivitetsnivå er delvis knyttet til alder, de aller eldste har høyest andel stillesitting (tabell 3, figur 5a). I den eldste aldersgruppen oppgir dobbelt så mange menn moderat eller anstrengende fysisk aktivitetsnivå sammenlignet med kvinner (tabell 3).

Fysisk aktivitetsnivå varierer i de ulike sonene (Figur 5b-5d). Eksempelvis er det i sonene Sjømannsbyen og Norrøna-Elverhøy henholdsvis 41 % og 36 % av deltakerne under 67 år som oppgir å drive moderat eller anstrengende fysisk aktivitet i fritid, og henholdsvis 9 % og 8 % oppgir for det meste stillesitting. I sonene Kroken og Sentrum oppgir henholdsvis 15 % og 21 % av deltakerne under 67 år moderat eller anstrengende fysisk aktivitet i fritid, og henholdsvis 25 % og 21 % for det meste stillesitting (figur 5b).

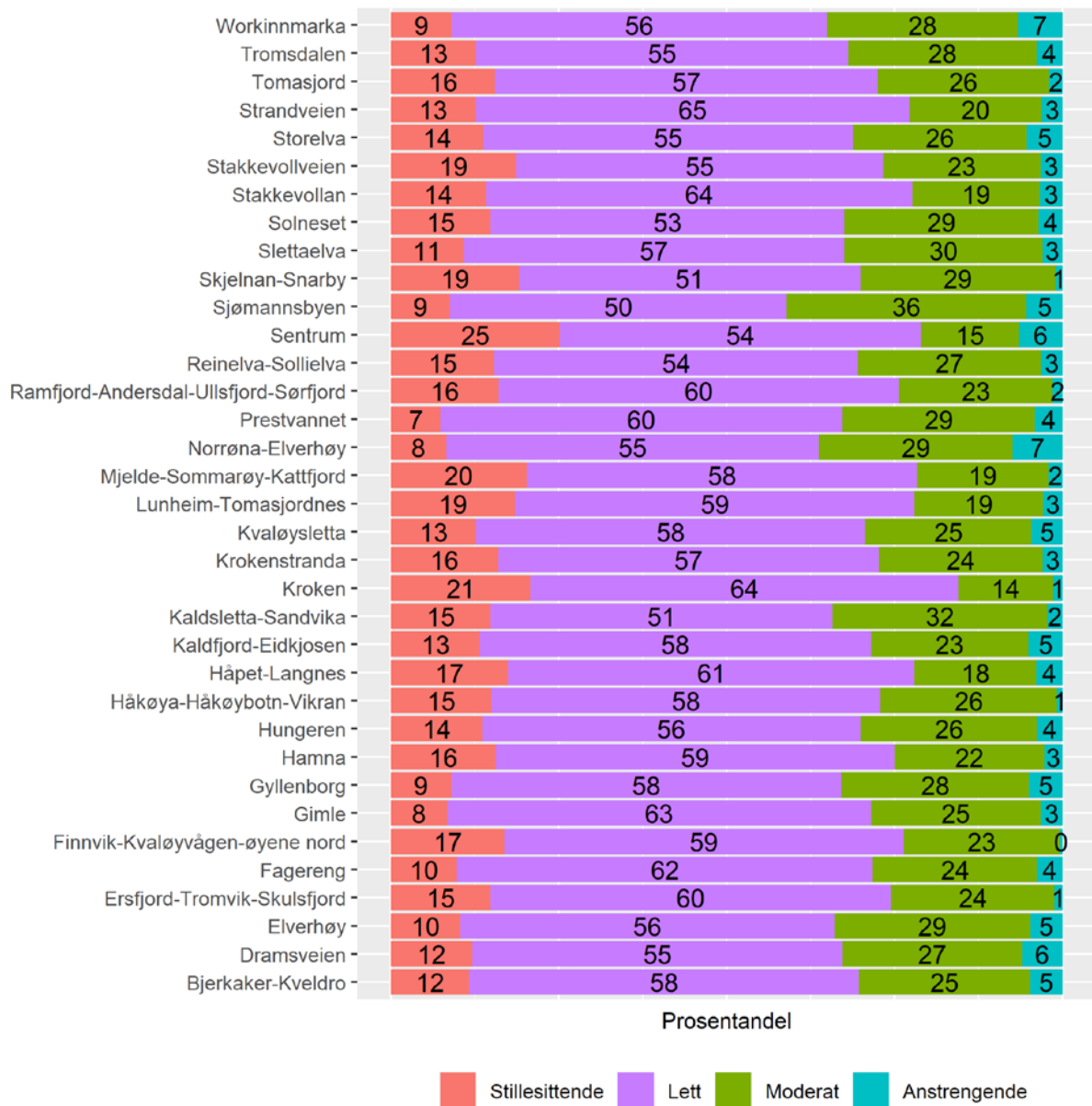
Tabell 3. Andeler i ulike fysisk aktivitetsnivå i fritid, totalt samt for kvinner og menn, i aldersgrupper. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

	Stillesittende	Fysisk aktivitetsnivå i fritid			Antall svar
		Lett	Moderat	Anstrengende	
Totalt	14 %	58 %	24 %	3 %	19956
<67 år	14 %	57 %	25 %	4 %	15659
≥67 år	17 %	60 %	22 %	1 %	4297
Kvinner	14 %	65 %	19 %	2 %	10400
<67 år	13 %	65 %	20 %	3 %	8241
≥67 år	17 %	66 %	16 %	1 %	2159
Menn	15 %	50 %	30 %	4 %	9556
<67 år	15 %	49 %	31 %	5 %	7418
≥67 år	17 %	54 %	28 %	2 %	2138

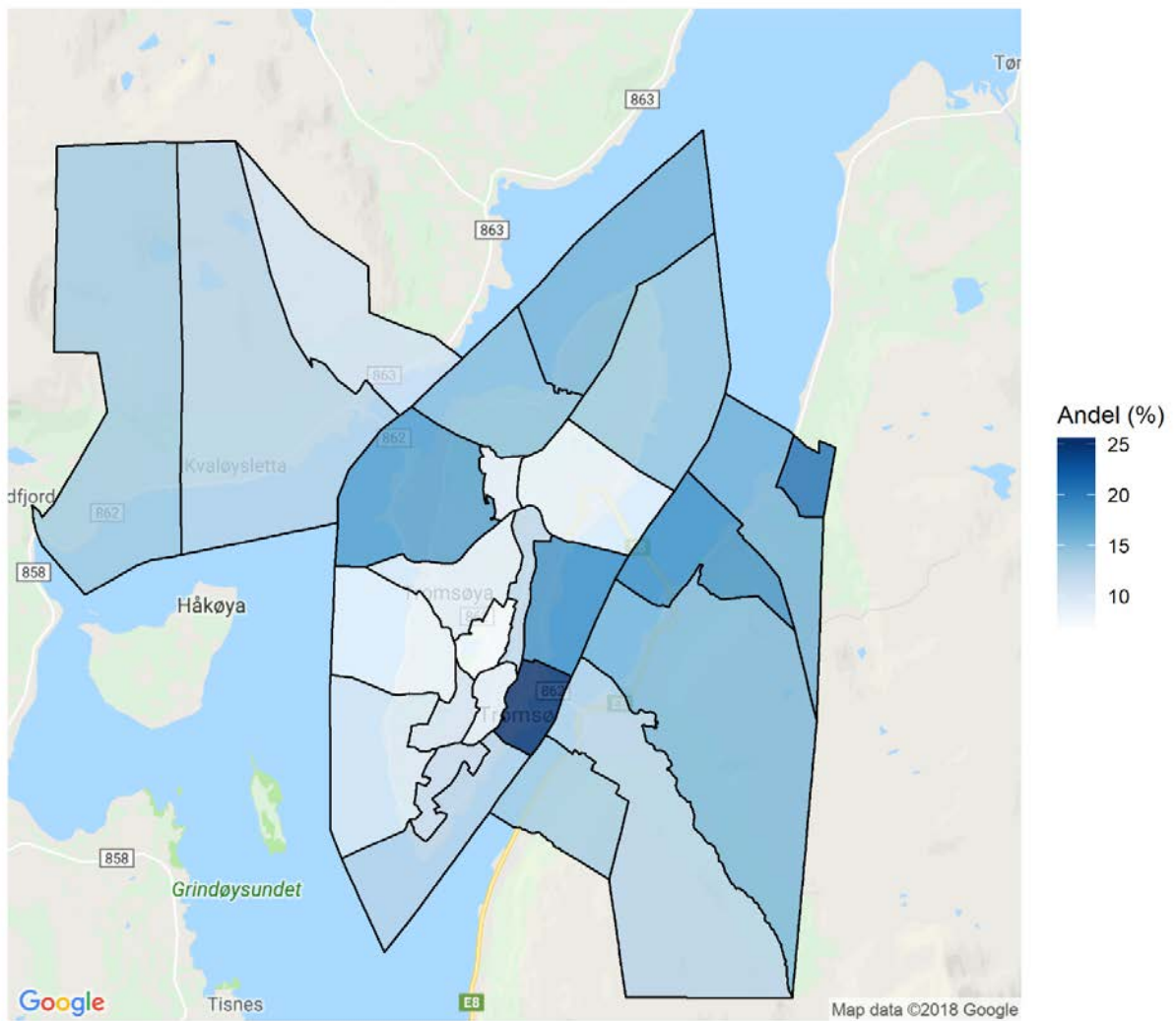
Figur 5a. Sammenheng mellom fysisk aktivitetsnivå i fritid og alder, totalutvalget. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

Figur 5b. Fysisk aktivitetsnivå i soner, aldersgruppe under 67 år. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

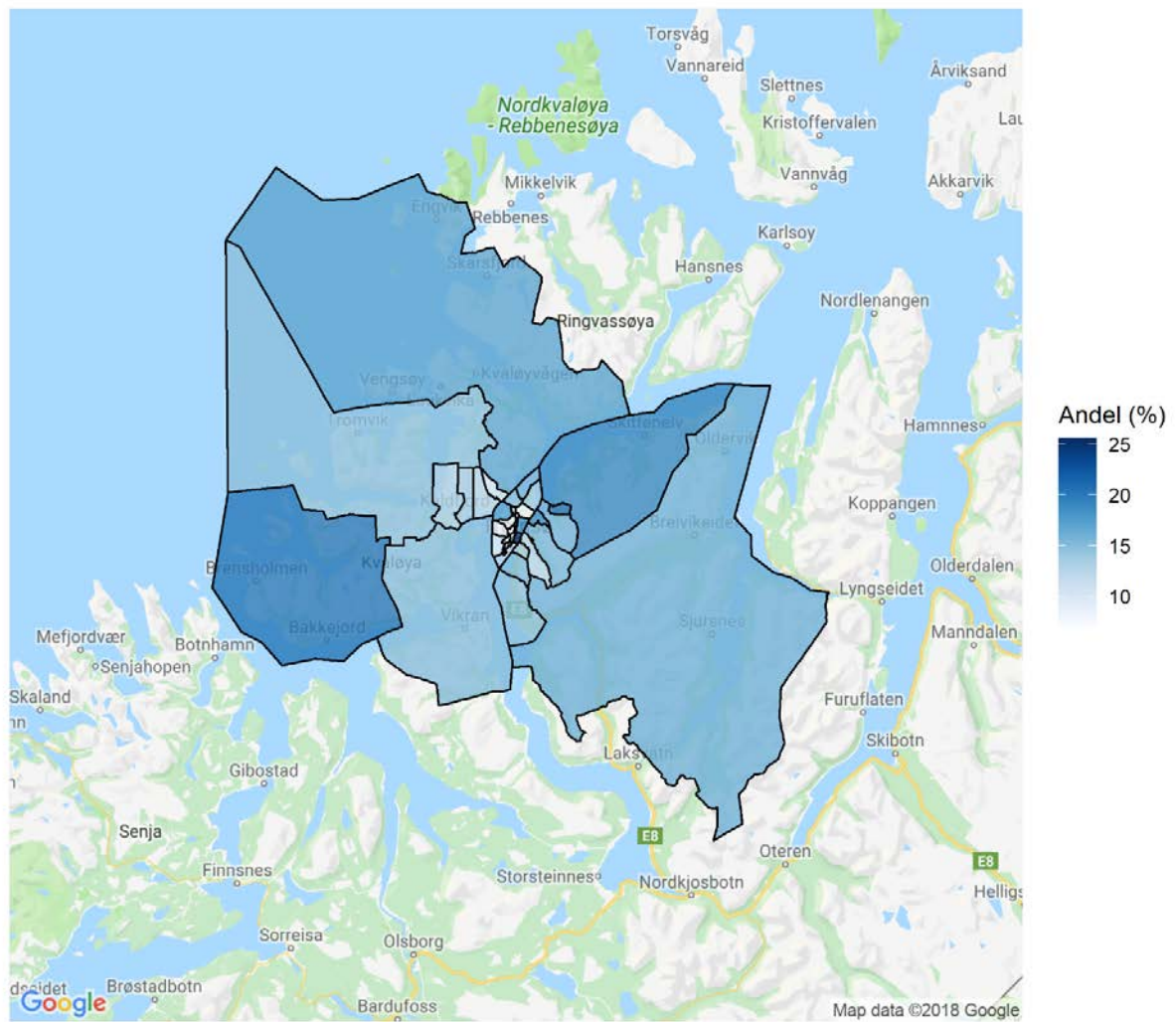

Figur 5c. Andel stillesittende i fritid i sonekart (sentrumsnære områder), aldersgruppe under 67 år. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

Figur 5d. Andel stillesittende i fritid i sonekart (alle områder), aldersgruppe under 67 år. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

3.4 Frukt og grønnsaker

Inntak av frukt og grønnsaker er delt i 6 kategorier, basert på spørsmål i spørreskjema i Tromsø 7:

Hvor mange porsjoner frukt og grønnsaker spiser du i gjennomsnitt per dag? Med porsjon menes f.eks. et eple, en salatbolle.

o _ _ _

Totalt er det 6 % som oppgir inntak av 5 eller flere porsjoner med frukt og grønnsaker per dag (tabell 4). Kvinner oppgir et høyere inntak av frukt og grønnsaker enn menn, og yngre kvinner oppgir noe høyere inntak enn eldre kvinner (tabell 4).

Tabell 4. Andeler med ulike antall porsjoner med inntak av frukt og grønnsaker per dag, totalt samt for kvinner og menn, i aldersgrupper. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

	Porsjoner frukt og grønnsaker per dag						Antall svar
	Ingen	1	2	3	4	≥5	
Totalt	4 %	36 %	29 %	18 %	8 %	6 %	20123
<67 år	4 %	35 %	28 %	18 %	8 %	6 %	15679
≥67 år	4 %	38 %	30 %	16 %	7 %	5 %	4444
Kvinner	2 %	27 %	31 %	23 %	11 %	7 %	10601
<67 år	2 %	26 %	30 %	23 %	11 %	8 %	8304
≥67 år	3 %	32 %	31 %	20 %	9 %	5 %	2297
Menn	7 %	45 %	26 %	13 %	5 %	4 %	9522
<67 år	7 %	46 %	25 %	13 %	5 %	4 %	7375
≥67 år	6 %	44 %	29 %	11 %	5 %	4 %	2147

3.5 Røyking

Røyking er delt i 3 kategorier, basert på spørsmål i spørreskjema i Tromsø 7:

Har du røykt/røyker du daglig?
o Ja, nå   o Ja, tidligere   o Aldri

Totalt oppgir 14 % av deltakere at de røyker daglig, mens totalt 44 % oppgir at de har røykt daglig tidligere (tabell 5). Røyking er knyttet til alder (figur 6a), der det er flest aldrirøykere blant yngre deltakere, flest dagligrøykere blant middelaldrende deltakere og flest tidligere røykere blant de eldre deltakerne. Den største andelen røykere er kvinner i den yngste aldersgruppen, og færrest andel røykere er menn i den eldste aldersgruppen (tabell 5).

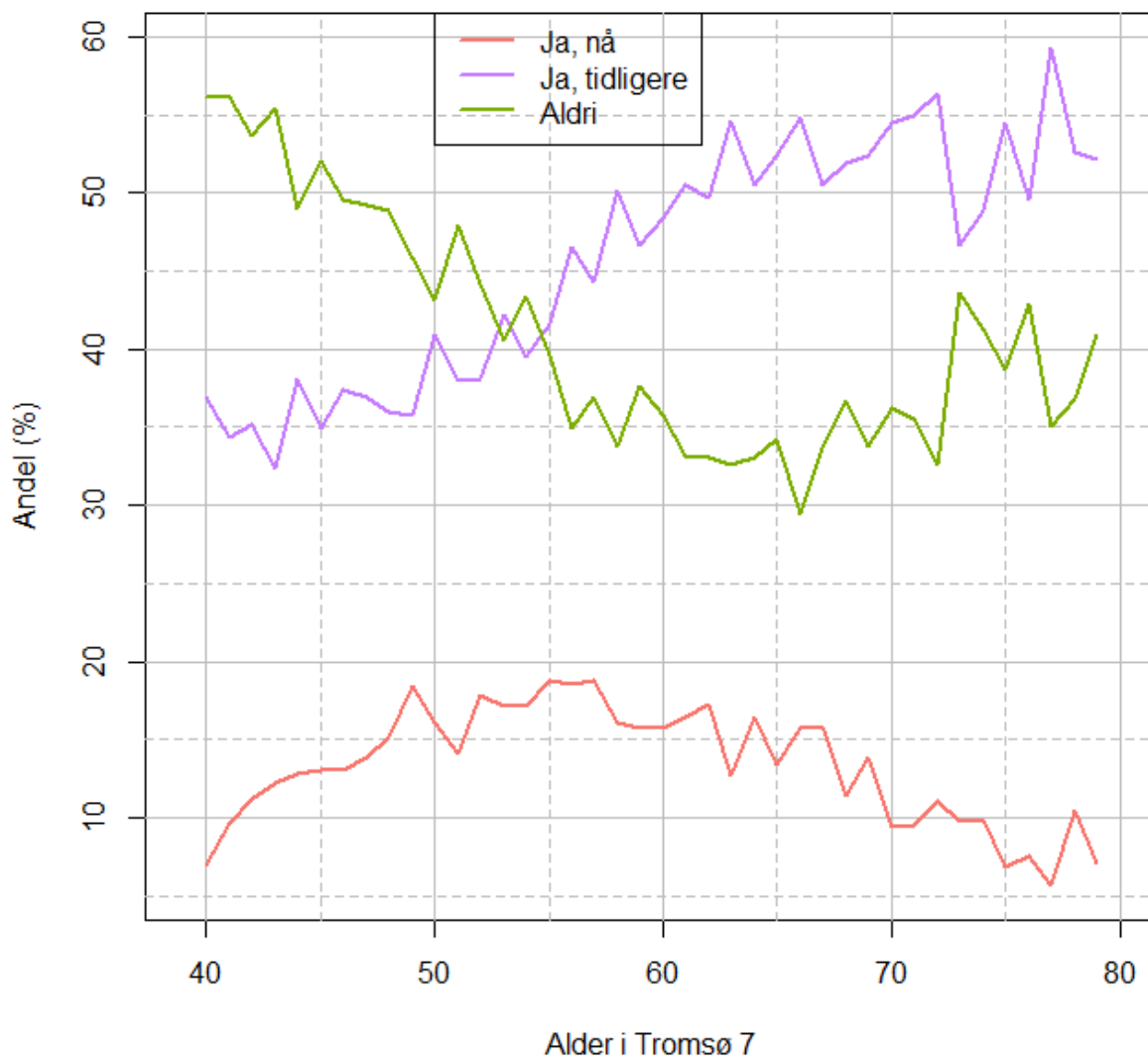
Røyking varierer i de ulike sonene (Figur 6b-6d). Det er en tendens til høyere andel røykere i distriktssoner. I sonene Mjelde-Sommarøy-Kattfjord, Ramfjord-Andersdal-Ullsfjord-Sørfjord og Kaldsletta-Sandvika er det >20 % røykere blant deltakere under 67 år. Sonen Mjelde-Sommarøy-Kattfjord peker seg ut med 31 % deltakerne under 67 år som oppgir daglig røyking. Resultatene viser også forskjeller mellom de sentrumsnære sonene. I sonene Workinnmarka, Sjømannsbyen og Slettaelva er <10 % av deltakerne under 67 år røykere. I sonene Kroken, Stakkevollveien og Sentrum er $\geq$ 20 % av deltakerne under 67 år røykere.

For deltakere over eller lik 67 år peker de sentrumsnære sonene Kroken-Krokenstranda og Strandveien-Sentrum-Stakkevollveien seg ut med en høyere andel daglig røykere sammenlignet med andre sentrumsnære soner samt distriktssoner.

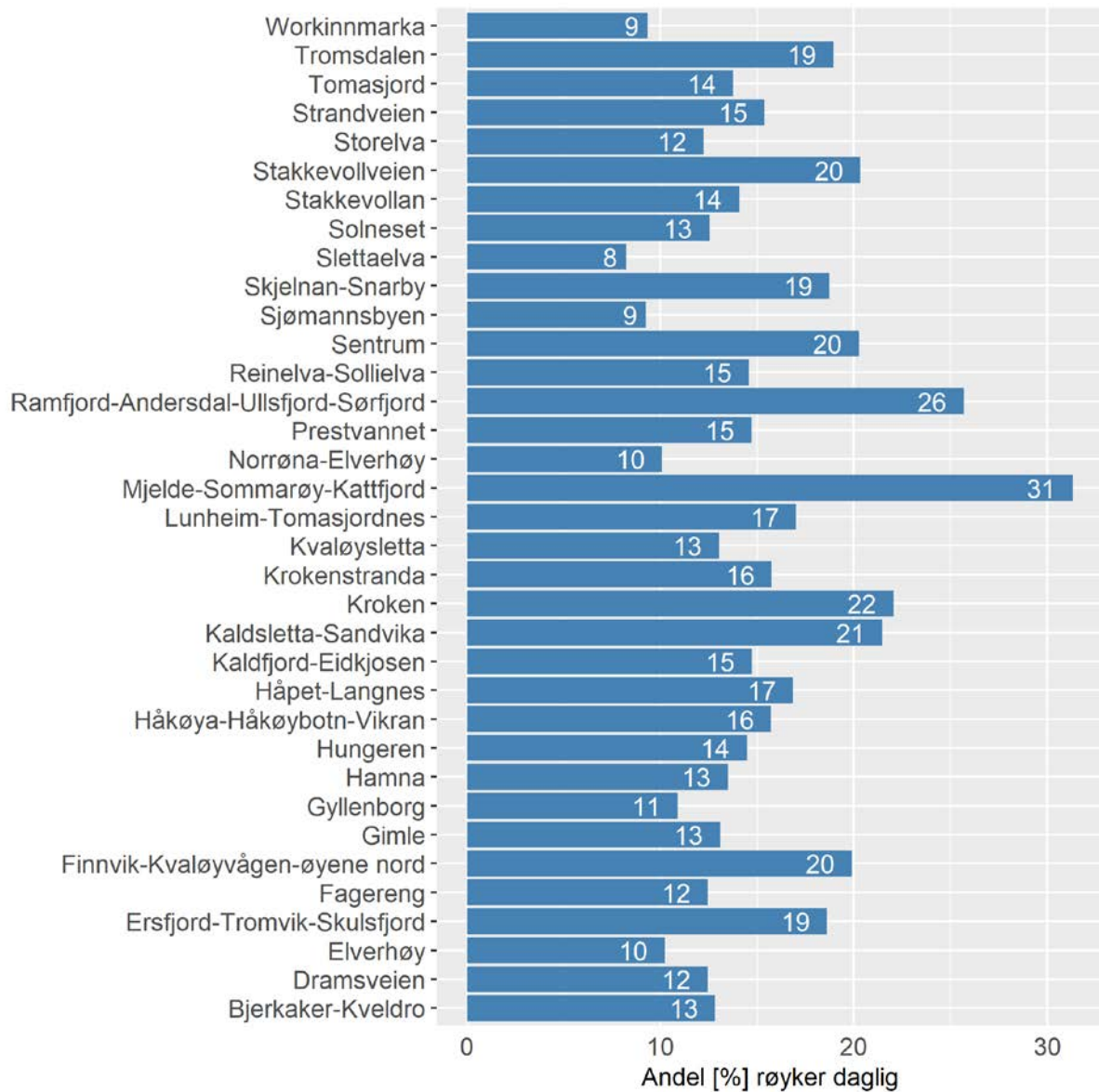
Tabell 5. Andeler i ulike røykegrupper, totalt samt for kvinner og menn, i aldersgrupper. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

	Røyking			Antall svar
	Ja, nå	Ja, tidligere	Aldri	
Alle	14 %	44 %	42 %	20460
<67 år	15 %	42 %	43 %	15814
$\geq$ 67 år	10 %	52 %	38 %	4646
Kvinner	14 %	44 %	42 %	10746
<67 år	16 %	43 %	41 %	8347
$\geq$ 67 år	11 %	45 %	44 %	2399
Menn	13 %	45 %	42 %	9714
<67 år	14 %	40 %	45 %	7467
$\geq$ 67 år	9 %	59 %	32 %	2247

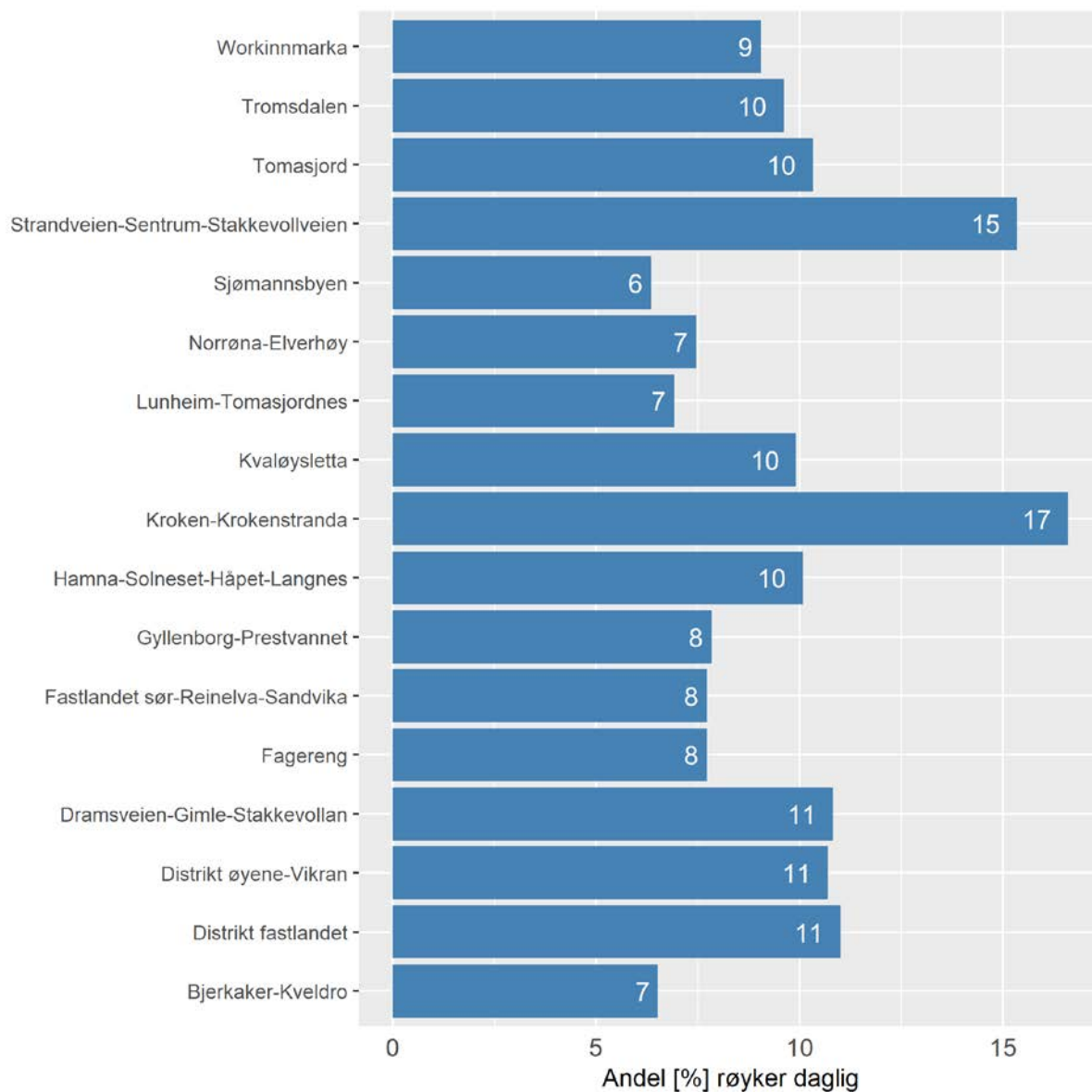
Figur 6a. Sammenheng mellom røyking og alder, totalutvalget. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

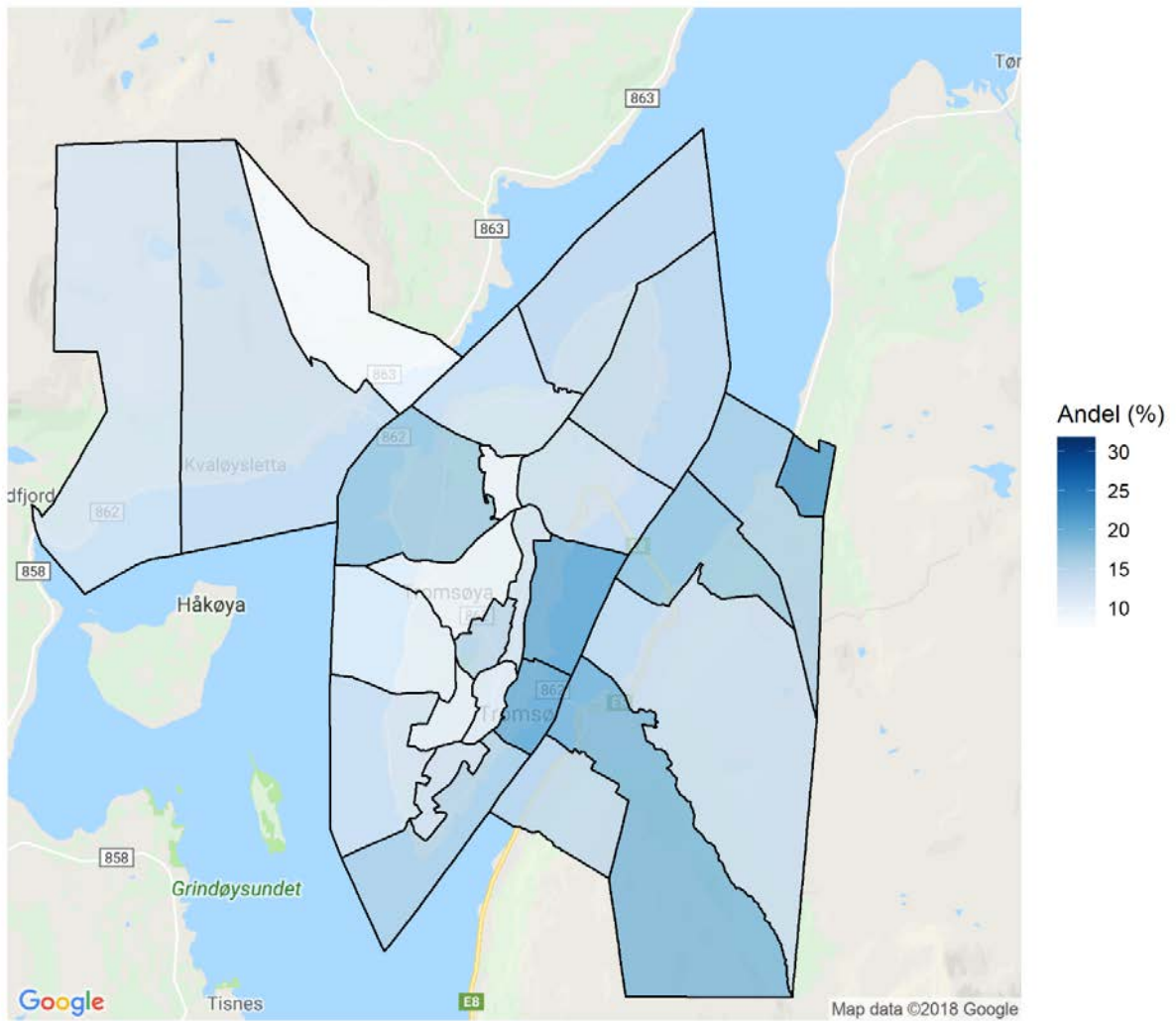
Figur 6b. Andel som røyker daglig i soner, aldersgruppe under 67 år. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

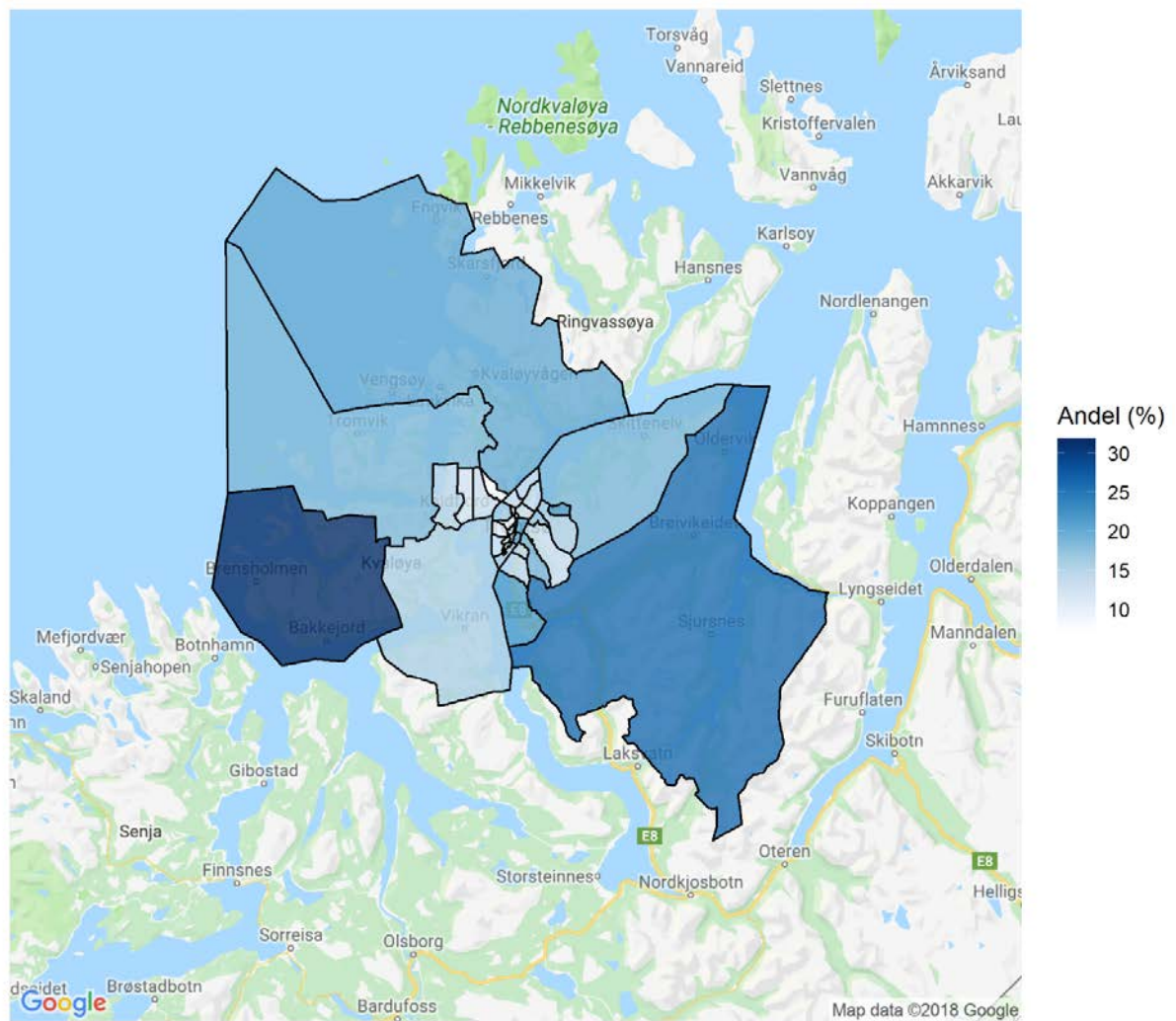
Figur 6c. Andel som røyker daglig i soner, aldersgruppe over eller lik 67 år. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

Figur 6d. Andel som røyker daglig i sonekart (sentrumsnære områder), aldersgruppe under 67 år. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

Figur 6e. Andel som røyker daglig i sonekart (alle områder), aldersgruppe under 67 år. Tromsøundersøkelsen 2015-16

3.6 Alkoholbruk

Alkoholbruk (hyppighet og mengde) er basert på spørsmål i spørreskjema i Tromsø 7:

Hvor ofte drikker du alkohol?

- Aldri Månedlig eller sjeldnere 2-4 ganger hver måned 2-3 ganger per uke 4 eller flere ganger per uke

Hvor mange enheter alkohol (flaske øl, glass vin eller drink) tar du vanligvis når du drikker?

- 1-2 3-4 5-6 7 eller mer

Hvor ofte drikker du 6 eller flere enheter alkohol ved en anledning?

- Aldri Sjeldnere enn månedlig Månedlig Ukentlig Daglig eller nesten daglig

Totalt rapporterer 10 % av kvinnene og 6 % av mennene å være avholdende fra alkohol (tabell 6a).

Generelt oppgir menn hyppigere og høyere inntak av alkohol, sammenlignet med kvinner (tabell 6a-6c).

To tredjedeler av kvinnene oppgir at de aldri drikker mer enn 6 enheter alkohol, sammenlignet med en tredjedel av mennene (tabell 6c). Flere eldre enn yngre oppgir at de er avholden fra alkohol (tabell 6a), og generelt oppgir eldre færre antall enheter alkohol per inntak enn yngre (tabell 6b og 6c). Samtidig er det flere eldre kvinner og eldre menn enn yngre kvinner og menn som oppgir å drikke alkohol 4 ganger eller mer per uke (tabell 6a).

Tabell 6a. Hyppighet av alkoholbruk, totalt samt for kvinner og menn, i aldersgrupper. Tromsundersøkelsen 2015-16.

	Hyppighet av alkoholbruk					Antall svar
	Aldri	Månedlig eller sjeldnere	2-4 ganger per måned	2-3 ganger per uke	≥4 ganger per uke	
Alle	8 %	24 %	38 %	24 %	6 %	20519
<67 år	6 %	23 %	40 %	25 %	5 %	15865
≥67 år	14 %	28 %	31 %	19 %	8 %	4654
Kvinner	10 %	28 %	36 %	21 %	5 %	10770
<67 år	7 %	27 %	38 %	23 %	4 %	8372
≥67 år	19 %	30 %	28 %	16 %	7 %	2398
Menn	6 %	21 %	40 %	27 %	7 %	9749
<67 år	5 %	19 %	42 %	28 %	6 %	7493
≥67 år	9 %	26 %	33 %	22 %	10 %	2256

Tabell 6b. Mengde alkoholenheter per gang, totalt samt for kvinner og menn, i aldersgrupper. Tromsundersøkelsen 2015-16.

Enheter	Mengde alkoholenheter per gang				Antall svar
	1-2	3-4	5-6	7 eller mer	
Alle	64 %	28 %	7 %	2 %	18756
<67 år	59 %	30 %	8 %	3 %	14827
≥67 år	81 %	17 %	2 %	0 %	3929
Kvinner	72 %	24 %	4 %	0 %	9659
<67 år	68 %	27 %	4 %	1 %	7748
≥67 år	89 %	10 %	0 %	0 %	1911
Menn	55 %	32 %	10 %	4 %	9097
<67 år	49 %	34 %	12 %	5 %	7079
≥67 år	72 %	24 %	3 %	0 %	2018

Tabell 6c. Hyppighet av høyt alkoholinntak (≥6 enheter per gang), totalt samt for kvinner og menn, i aldersgrupper. Tromsundersøkelsen 2015-16.

	Hyppighet av høyt alkoholinntak				Antall svar
	Aldri	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig eller oftere	
Alle	47 %	41 %	10 %	3 %	19531
<67 år	40 %	45 %	11 %	3 %	15154
≥67 år	71 %	24 %	4 %	1 %	4377
Kvinner	63 %	31 %	5 %	1 %	10171
<67 år	57 %	36 %	6 %	1 %	7952
≥67 år	85 %	13 %	1 %	1 %	2219
Menn	30 %	51 %	15 %	4 %	9360
<67 år	22 %	56 %	17 %	5 %	7202
≥67 år	56 %	35 %	7 %	2 %	2158

3.7 Medikamentbruk

Medikamentbruk (type og hyppighet av bruk) er basert på spørsmål i spørreskjema i Tromsø 7:

Hvor ofte har du i løpet av de siste 4 ukene brukt følgende medisiner?				
	Ikke brukt siste 4 uker	Sjeldnere enn hver uke	Hver uke, men ikke daglig	Daglig
Smertestillende uten resept	o	o	o	o
Sovemedisin	o	o	o	o
Beroligende medisiner	o	o	o	o
Medisin mot depresjon	o	o	o	o

Selvrapportert bruk av medikamenter som vil inngå i gruppene sovemedisin, beroligende medikamenter og antidepressiva er lav, der 97 % av deltakerne oppgir at de ikke har brukt beroligende medisiner eller medisiner mot depresjon siste uker, mens 1-2 % oppgir at de er daglige brukere (tabell 7). Flere kvinner enn menn oppgir at de bruker sovemedisin. Forekomst av bruk av ikke-reseptbelagte smertestillende medikamenter er høyere; 45 % oppgir å ha brukt smertestillende uten resept siste 4 uker, men bare 2 % er daglige brukere. Hyppighet av bruk av smertestillende medikamenter uten resept er høyere hos kvinner enn hos menn.

Tabell 7. Hyppighet av medikamentbruk, totalt samt for kvinner og menn. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

	Ikke brukt siste 4 uker	Sjeldnere enn hver uke	Hver uke, men ikke daglig	Daglig	Antall svar
Smertestillende uten resept					
Alle	56 %	32 %	11 %	2 %	19960
Kvinner	47 %	37 %	14 %	2 %	10428
Menn	65 %	27 %	7 %	1 %	9532
Sovemedisin					
Alle	91 %	4 %	3 %	2 %	19707
Kvinner	88 %	5 %	4 %	3 %	10239
Menn	94 %	3 %	1 %	1 %	9468
Beroligende medisiner					
Alle	97 %	2 %	1 %	1 %	19543
Kvinner	96 %	2 %	1 %	1 %	10120
Menn	98 %	1 %	0 %	1 %	9423
Medisin mot depresjon					
Alle	97 %	0 %	0 %	2 %	19502
Kvinner	96 %	0 %	0 %	3 %	10099
Menn	98 %	0 %	0 %	2 %	9403

3.8 Helsetjenestebruk

Helsetjenestebruk er basert på spørsmål i Tromsø 7:

Har du, grunnet egen helse, i løpet av de siste 12 måneder vært hos?

Har du, grunnet egen helse, i løpet av de siste 12 måneder vært hos?

	Nei	Ja	Antall ganger
Fastlege	o	o	o
Legevakt	o	o	o

Totalt 80 % oppgir å ha vært hos fastlege siste år, flere kvinner enn menn, flere eldre enn yngre, og flest kvinner i den eldste aldersgruppen og færrest menn i den yngste aldersgruppen (tabell 8a). Totalt 13 % oppgir å ha vært hos legevakt siste år, lik andel hos kvinner og menn, flere eldre enn yngre, og flest kvinner i den eldste aldersgruppen (tabell 8b). Av de som har vært hos fastlege siste år oppgir 15 % mer enn 5 besøk (tabell 8c). Av de som har vært hos legevakt siste år oppgir 1 % mer enn 5 besøk (tabell 8d).

Tabell 8a. Besøk hos fastlege siste 12 måneder, totalt samt kvinner og menn, i aldersgrupper. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

	Fastlegebesøk		Antall svar
	Nei	Ja	
Alle	20 %	80 %	20496
<67 år	22 %	78 %	15830
≥67 år	12 %	88 %	4666
Kvinner	16 %	84 %	10751
<67 år	17 %	83 %	8345
≥67 år	11 %	89 %	2406
Menn	24 %	76 %	9745
<67 år	27 %	73 %	7485
≥67 år	14 %	86 %	2260

Tabell 8b. Besøk hos legevakt siste 12 måneder, totalt samt kvinner og menn, i aldersgrupper. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

	Legevaktbesøk		Antall svar
	Nei	Ja	
Alle	87 %	13 %	19878
<67 år	87 %	13 %	15463
≥67 år	84 %	16 %	4415
Kvinner	86 %	14 %	10392
<67 år	87 %	13 %	8142
≥67 år	82 %	18 %	2250
Menn	87 %	13 %	9486
<67 år	88 %	12 %	7321
≥67 år	85 %	15 %	2165

Tabell 8c. Antall besøk hos fastlege siste 12 måneder, totalutvalget. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

	Antall besøk fastlege					Antall svar
	1	2	3-5	6-9	≥10	
Andel (antall)	28 %	25 %	31 %	9 %	6 %	15274

Tabell 8d. Antall besøk hos legevakt siste 12 måneder, totalutvalget. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

	Antall besøk legevakt				Antall svar
	1	2	3-5	≥6	
Andel (antall)	77 %	15 %	7 %	1 %	2476

3.9 Sykdommer og plager

Har du eller har du hatt	Nei	Ja, nå	Ja, før
Diabetes	o	o	o
Kronisk bronkitt/emfysem/KOLS	o	o	o
Psykiske problemer (som du har søkt hjelp for)	o	o	o

Forekomst av selvrapportert diabetes og kronisk obstruktiv lungesykdom (KOLS) er henholdsvis 4,9 % (tabell 9a) og 3,7 % (tabell 9b), med relativt lik forekomst mellom kjønn. For psykiske problemer man har søkt hjelp for, oppgir 5,5 % og 11 % av kvinnene henholdsvis nåværende og tidligere plager mot tilnærmet halvparten så mange menn (tabell 9c).

Tabell 9a. Forekomst av selvrapportert diabetes, totalt samt hos kvinner og menn. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

	Diabetes			Antall svar
	Nei	Ja, nå	Ja, før	
Alle	94,6 %	4,9 %	0,6 %	20064
Kvinner	95,1 %	4,3 %	0,6 %	10504
Menn	94,0 %	5,5 %	0,5 %	9560

Tabell 9b. Forekomst av selvrapportert kronisk obstruktiv lungesykdom, totalt samt hos kvinner og menn. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

	Kronisk bronkitt/emfysem/KOLS		Antall svar
	Nei	Ja, nå/Ja, før	
Alle	96,3 %	3,7 %	19918
Kvinner	96,1 %	3,9 %	10400
Menn	96,5 %	3,5 %	9518

Tabell 9c. Forekomst av selvrapportert psykiske problemer, totalt samt hos kvinner og menn. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

	Psykiske problemer			Antall svar
	Nei	Ja, nå	Ja, før	
Alle	86,7 %	4,4 %	8,9 %	19971
Kvinner	83,5 %	5,5 %	11,0 %	10443
Menn	90,3 %	3,0 %	6,6 %	9528

3.10 Ensomhet

Ensomhet er basert på spørsmål i spørreskjema i Tromsø 7:

Har du nok venner som kan gi deg hjelp når du trenger det?

Ja   Nei
o   o

Har du nok venner som du kan snakke fortrolig med?

Ja   Nei
o   o

Totalt oppgir 89 % å ha nok venner som kan gi hjelp når det trengs (tabell 10a). Totalt oppgir 86 % av deltakerne å ha nok venner å snakke fortrolig med, mens 10 % av kvinner og 17 % menn oppgir at de ikke har nok venner å snakke fortrolig med. Andelen er tilnærmet lik i de to aldersgruppene (tabell 10b).

Tabell 10a. Ensomhet (nok venner som kan gi hjelp) totalt, samt hos kvinner og menn, i aldersgrupper. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

	Nok venner som kan gi hjelp		Antall svar
	Ja	Nei	
Alle	89 %	11 %	20247
<67 år	90 %	10 %	15724
≥67 år	88 %	12 %	4523
Kvinner	90 %	10 %	10603
<67 år	91 %	9 %	8285
≥67 år	87 %	13 %	2318
Menn	89 %	11 %	9644
<67 år	89 %	11 %	7439
≥67 år	89 %	11 %	2205

Tabell 10b. Ensomhet (nok venner å snakke fortrolig med) totalt, samt hos kvinner og menn, i aldersgrupper. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

	Nok venner å snakke fortrolig med		Antall svar
	Ja	Nei	
Alle	86 %	14 %	20235
<67 år	87 %	13 %	15724
≥67 år	86 %	14 %	4511
Kvinner	90 %	10 %	10626
<67 år	90 %	10 %	8294
≥67 år	88 %	12 %	2332
Menn	83 %	17 %	9609
<67 år	83 %	17 %	7430
≥67 år	83 %	17 %	2179

3.11 Selvpoplevd helse

Selvpoplevd helse er delt i fire kategorier (meget dårlig og dårlig er sammenslått), basert på spørreskjema i Tromsø 7:

Hvordan vurderer du din egen helse sånn i alminnelighet?

- Meget dårlig
- Dårlig
- Verken god eller dårlig
- God
- Meget god

Totalt oppgir 69 % av deltakerne at de har god eller meget god helse, og 5 % oppgir at de har dårlig eller meget dårlig helse, med tilnærmet lik fordeling mellom kvinner og menn (tabell 11). Det er flere yngre som oppgir meget god helse sammenlignet med eldre, men det er like mange yngre sammenlignet med eldre som oppgir dårlig eller meget dårlig helse (tabell 11, figur 7a). Det er flest kvinner i den yngste aldersgruppen som oppgir meget god helse (tabell 11).

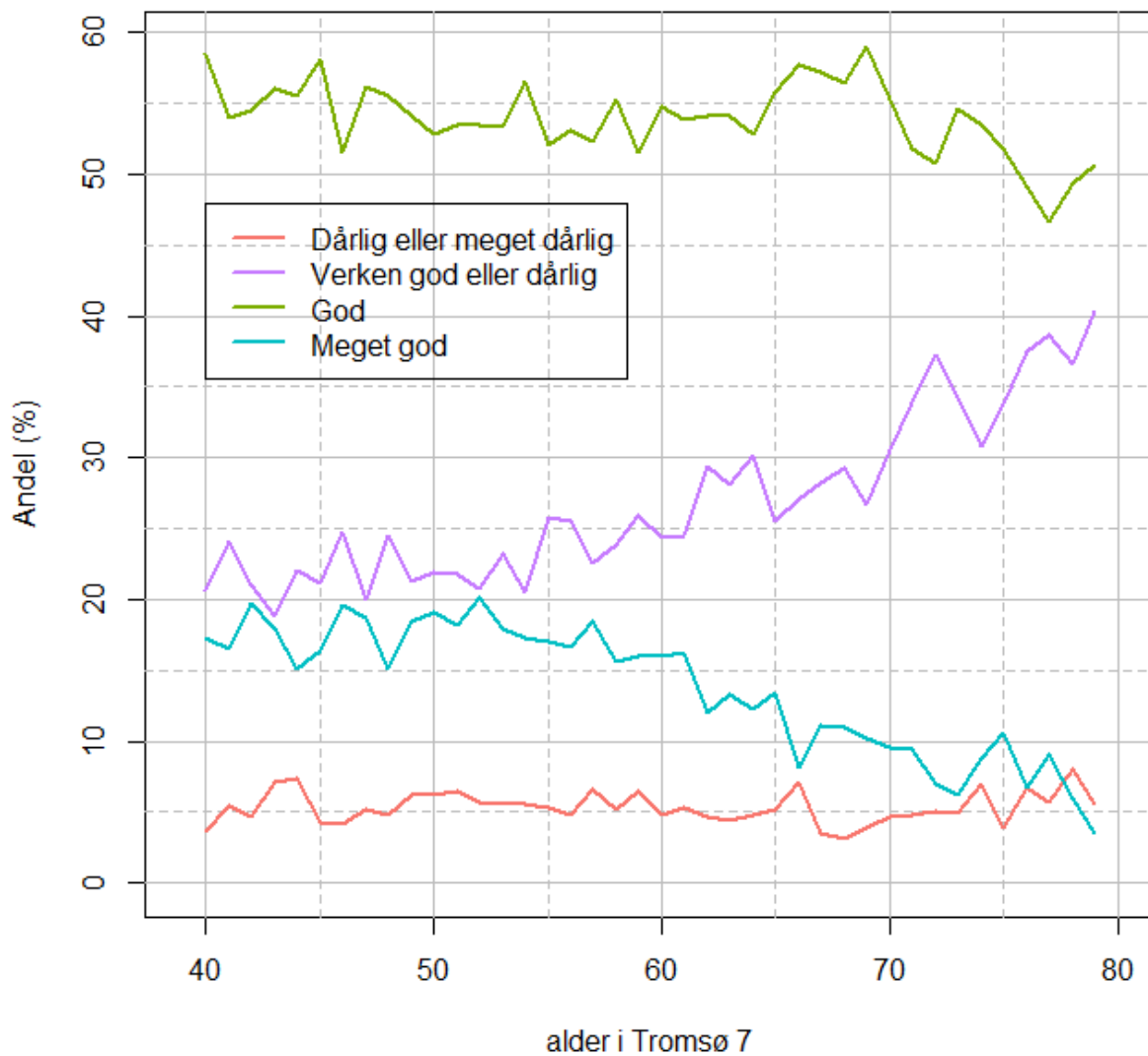
Nivå av selvpoplevd helse varierer i de ulike sonene (figur 7b-7d). Resultatene viser forskjeller både mellom distriktssoner og sentrumsnære soner og forskjeller mellom de sentrumsnære sonene. Eksempelvis oppgir over 80 % av deltakerne under 67 år at de har god eller meget god helse og under 5 % dårlig eller meget dårlig helse i sonene Workinnmarka, Sjømannsbyen og Elverhøy. I sonene Ersfjord-Tromvik-Skulsfjord og Mjelde-Sommarøy-Kattfjord oppgir 10 % av deltakerne under 67 år dårlig eller meget dårlig helse. I sonen Stakkevollveien og Kroken oppgir <65 % av deltakerne under 67 år god eller meget god selvpoplevd helse.

Tabell 11. Selvpoplevd helse, totalt samt hos kvinner og menn, i aldersgrupper. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

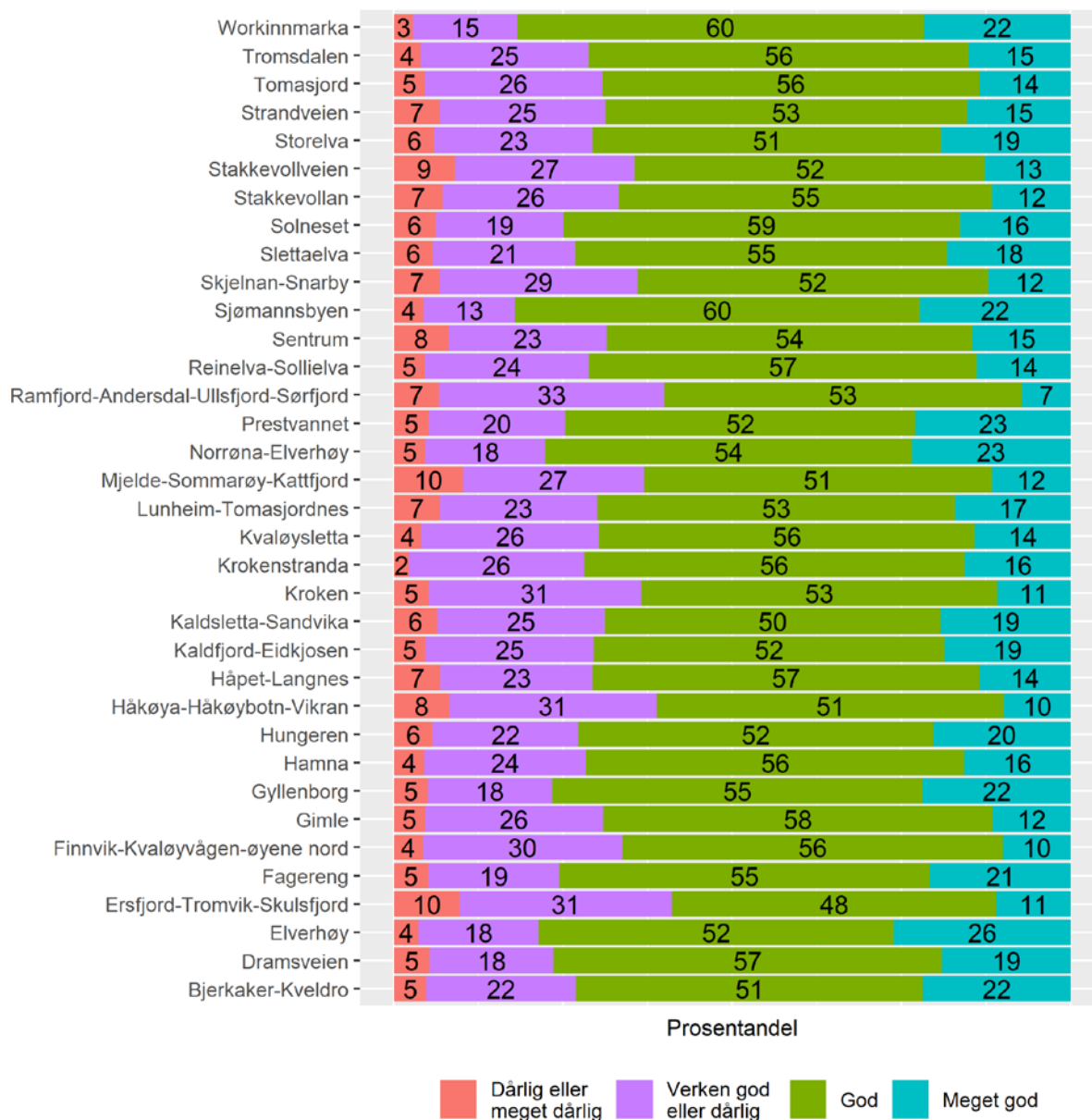
	Meget dårlig eller dårlig	Verken god eller dårlig	God	Meget god	Antall svar
Alle	5 %	26 %	54 %	15 %	20468
<67 år	5 %	23 %	55 %	17 %	15827
≥67 år	5 %	34 %	52 %	9 %	4641
Kvinner	6 %	26 %	52 %	16 %	10737
<67 år	6 %	23 %	52 %	19 %	8348
≥67 år	6 %	35 %	50 %	9 %	2389
Menn	5 %	26 %	57 %	13 %	9731
<67 år	5 %	24 %	57 %	14 %	7479
≥67 år	5 %	32 %	55 %	8 %	2252

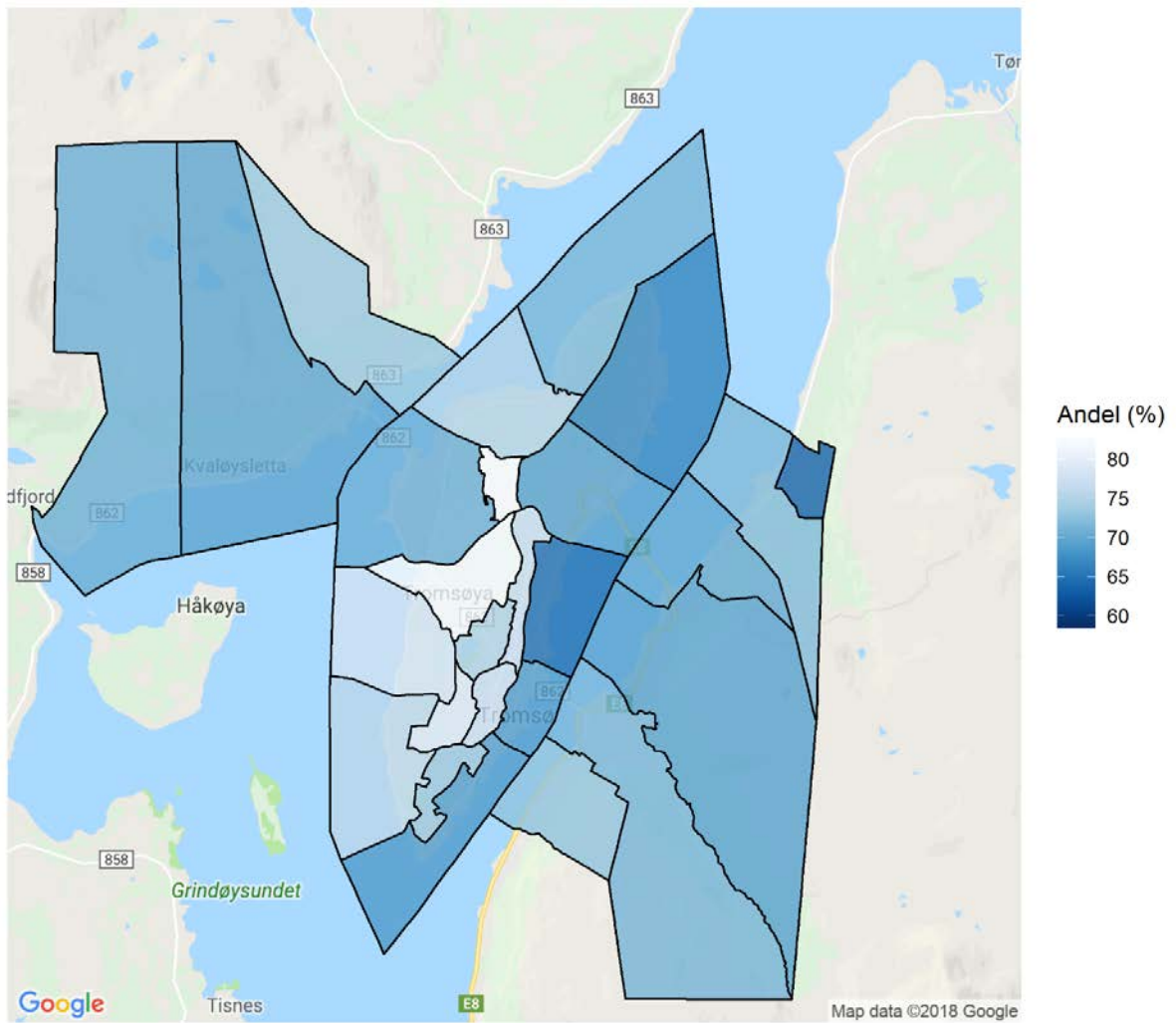
Figur 7a. Sammenheng mellom selvopplevd helse og alder, totalutvalget. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

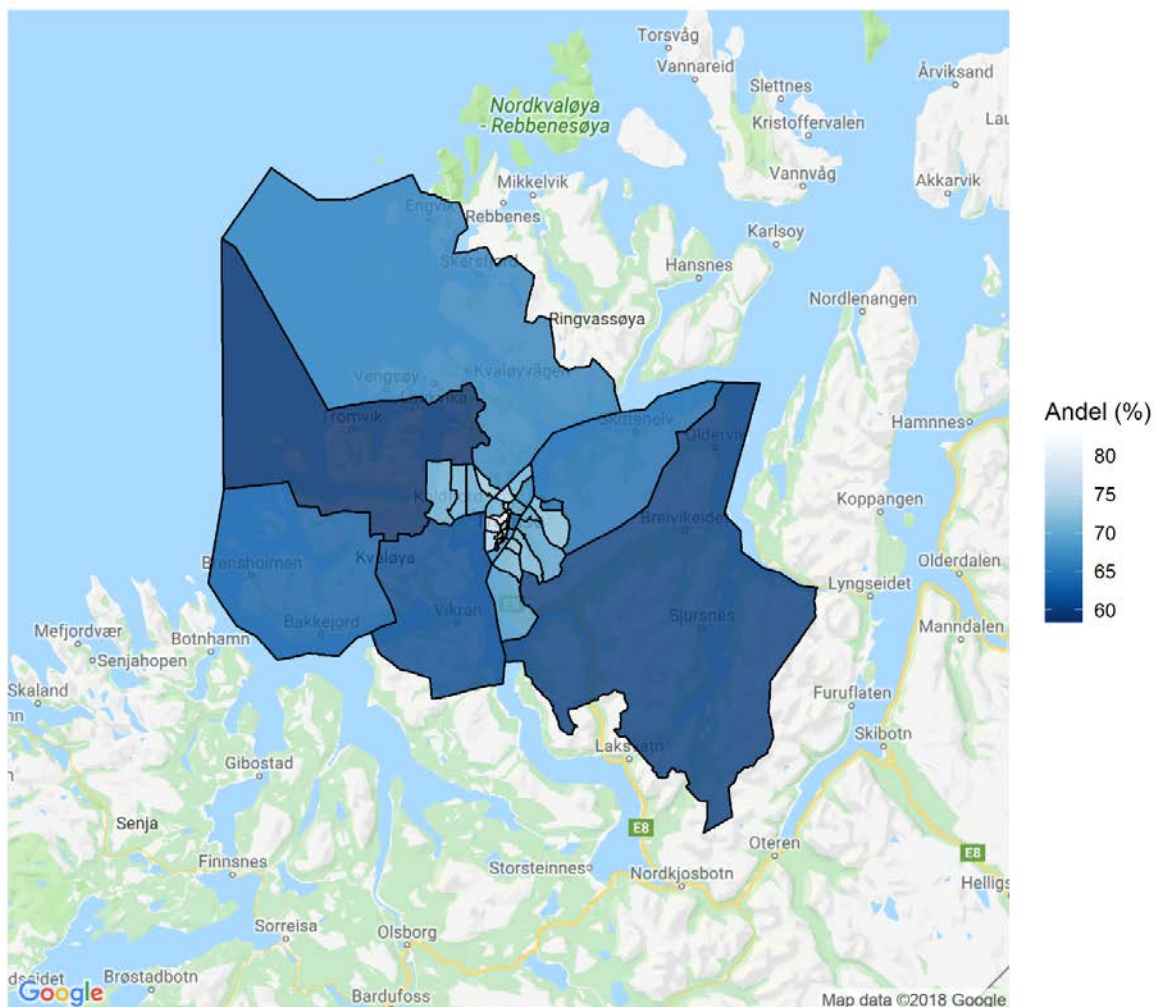
Figur 7b. Selvopplevd helse i soner, aldersgruppe under 67 år. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

Figur 7c. Andel med god eller meget god selvrapportert helse i sonekart (sentrumsnære områder), aldersgruppe under 67 år. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

Figur 7d. Andel med god eller meget god selvrapportert helse i sonekart (alle områder), aldersgruppe under 67 år. Tromsøundersøkelsen 2015-16.

4 Oppsummering av resultater

Resultatene viser forskjeller mellom sentrumsnære soner og distriktssoner. Til forskjell fra sentrumsnære soner er det i distriktssoner en tendens til høyere andel deltakere under 67 år med lavere utdanning (>30 % med grunnskole som høyeste utdanningsnivå: Ramfjord-Andersdal-Ullsfjord-Sørfjord, Mjelde-Sommarøy-Kattfjord, Finnvik-Kvaløyvågen-Øyene nord, Ersfjord-Tromvik-Skulsfjord), fedme (>30 % med fedme: Ramfjord-Andersdal-Ullsfjord-Sørfjord, Ersfjord-Tromvik-Skulsfjord, Mjelde-Sommarøy-Kattfjord, Finnvik-Kvaløyvågen-Øyene nord), dårligere selvopplevd helse (<65 % med meget god eller god selvopplevd helse: Ersfjord-Tromvik-Skulsfjord, Ramfjord-Andersdal-Ullsfjord-Sørfjord, Håkøya-Håkøybotn-Vikran, Mjelde-Sommarøy-Kattfjord, Skjelnan-Snarby) og høyere andel røykere (>20 % røykere: Mjelde-Sommarøy-Kattfjord, Ramfjord-Andersdal-Ullsfjord-Sørfjord, Kaldsletta-Sandvika).

Resultatene viser også forskjeller mellom de sentrumsnære sonene. Enkelte sentrumsnære soner har en høyere andel deltakere under 67 år med høy utdanning (>70 % med høyskole/universitetsutdannelse: Norrøna-Elverhøy, Workinnmarka, Prestvannet, Gyllenborg, Elverhøy), høyere fysisk aktivitetsnivå (>35 % moderat/anstrengende fysisk aktivitetsnivå: Sjømannsbyen, Norrøna-Elverhøy), bedre selvopplevd helse (>75 % med meget god eller god selvopplevd helse: Sjømannsbyen, Workinnmarka, Elverhøy, Norrøna-Elverhøy, Gyllenborg, Fagereng, Dramsveien) og lavere andel med fedme (<20 % med fedme: Workinnmarka, Prestvannet, Norrøna-Elverhøy, Gyllenborg, Fagereng, Elverhøy, Bjerkaker-Kveldro), og lavere andel røykere (<10 % røykere: Workinnmarka, Sjømannsbyen, Slettaelva) sammenlignet med andre sentrumsnære områder.

Enkelte sentrumsnære soner har en høyere andel deltakere under 67 år med lav utdanning (>20 % med grunnskole som høyeste utdanningsnivå: Tomasjord, Lunheim-Tomasjordnes, Kroken), lavere fysisk aktivitetsnivå (>20 % stillesittende i fritid: Sentrum, Kroken), dårligere selvopplevd helse (<65 % med god eller meget god selvopplevd helse: Stakkevollveien, Kroken) og høyere andel med fedme (>25 % med fedme: Håpet-Langnes, Tomasjord, Lunheim-Tomasjordnes, Stakkevollveien, Solneset, Hamna), og høyere andel røykere (≥ 20 % røykere: Kroken, Stakkevollveien, Sentrum) sammenlignet med andre sentrumsnære områder.

Den samme tendensen til forskjeller i helse- og risikofaktorer mellom sentrumsnære soner og distriktssoner ser vi også hos deltakere over eller lik 67 år for utdanning og fedme, men ikke for røyking. Her peker sonene Kroken-Krokenstranda og Strandveien-Sentrum-Stakkevollveien seg ut med en høyere andel daglig røykere sammenlignet med andre sentrumsnære soner og distriktssoner.

Oppsummert kan vi slå fast at det er forskjeller i helse- og risikofaktorer i ulike geografiske soner i Tromsø kommune og at disse til dels overlapper med funn fra Levekårsundersøkelsene.

4.1 Begrensninger og styrker knyttet til data og utvalg

Det er alltid knyttet begrensninger til data (gyldighet og nøyaktighet), og dette gjelder både selvrapporterte og objektive målinger. Spørsmål i spørreskjema er ikke alltid direkte overførbare til en vurdering av et helse mål. For eksempel er spørsmålet om fysisk aktivitet i fritid som er presentert i denne rapporten ikke direkte overførbart til anbefalinger fra Helsedirektoratet (minimum 150 minutter per uke med fysisk aktivitet som gjør deg andpusten og svett) (11). Et annet eksempel er utfordringer med mulig overrapportering av faktorer knyttet til god helse (som for eksempel fysisk aktivitet og inntak av frukt og grønnsaker) og mulig underrapportering av faktorer som er knyttet til dårligere helse (som for eksempel alkoholbruk og røyking). For KMI (vekt i forhold til høyde), som er et mye brukt mål for overvekt, er det blant annet begrensninger knyttet til at målet ikke tar hensyn til kroppssammensetning (fordeling av fett- og muskelmasse). På den annen side er målene brukt i denne

rapporten velkjente, de brukes både i klinisk praksis og i forskning, og de fleste målene er standardiserte og validerte.

Videre er det knyttet begrensninger til utvalg (representativitet). For eksempel vil det være grupper med lav deltagelse i Tromsøundersøkelsen (for eksempel de sykeste, de eldste, nyinnflyttede), som kan gi et skjevt bilde av helsetilstanden i befolkningen.

Det er også knyttet begrensninger til analysene, fordi enkeltfaktorer er presentert hver for seg. Det vil si at dersom to faktorer samvarierer, for eksempel dersom røyking er vanligere blant eldre enn blant yngre, så vil det være en høyere andel røykere i soner der det bor flere eldre.

Oppsummert vil det være slik at resultatene ikke kan gi et helt presist bilde av helsefaktorer hos enkeltdeltakere, at noen grupper ikke er godt nok representert, samt at analysene begrenser seg til å vise beskrivende presentasjoner av enkeltfaktorer. Likevel gir de presenterte resultatene i denne rapporten, basert på et stort antall deltakere av voksne av begge kjønn og med høy oppmøteprosent, en generell oversikt og viser tendenser i befolkningen.

Det er viktig å legge vekt på at rapporten ikke gir grunnlag for å karakterisere enkelte geografiske områder som spesielt gode eller dårlige å bo i.

5 Referanser

1. Lovdata. Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester (Helse- og omsorgstjenesteloven). [<https://lovdata.no>]
2. Lovdata. Lov om folkehelsearbeid (Folkehelseloven). [<https://lovdata.no>]
3. Lovdata. Lov om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningsloven). [<https://lovdata.no>]
4. Tromsø Kommune. 2012. Kunnskapsgrunnlag til «Planstrategi 2012» Levekår i Tromsø: Hvordan står det til – egentlig?
5. Tromsø Kommune. 2019. Levekår i Tromsø: Geografisk fordeling.
6. Tromsøundersøkelsen. 2019. [<http://tromsundersokelsen.uit.no/tromso/>].
7. Team RC. 2018. R: A language and environment for statistical computing. Vienna, Austria. R Foundation for Statistical Computing.
8. Wickham H. 2016. ggplot2: Elegant Graphics for Data Analysis. New York: Springer-Verlag. [<https://doi.org/10.1007/978-3-319-24277-4>]
9. Kahle DW, H. ggmap: Spatial Visualization with ggplot2. The R Journal. 2013;5(1):18. [<https://doi.org/10.32614/RJ-2013-014>]
10. Google. Google Maps Tromsø 2019 [<https://www.google.com/maps>].
11. Helsedirektoratet. 2016. Anbefalinger fysisk aktivitet. [<https://helsedirektoratet.no/folkehelse/fysiskaktivitet/anbefalinger-fysisk-aktivitet>].
12. WHO. Body Mass Index: World Health Organization [<http://www.euro.who.int/en/health-topics/diseaseprevention/nutrition/a-healthy-lifestyle/body-mass-index-bmi>].
13. Saltin B, Grimby G. Physiological analysis of middle-aged and old former athletes. Comparison with still active athletes of the same ages. Circulation. 1968;38. [<https://doi.org/10.1161/01.CIR.38.6.1104>]
14. Grimby G, et al. The “Saltin-Grimby Physical Activity Level Scale” and its application to health research. Scand J Med Sci Sports. 2015;25. [<https://doi.org/10.1111/sms.12611>]
15. Aasland OG, Amundsen A; Bovim, G; Fauske, S; Mørland, J. Identifisering av pasienter med risiko for alkoholskader. Tidsskr Nor Lægeforen. 1990;110:5.
16. Ware JE, Sherbourne CD. The MOS 36-Item Short-Form Health Survey (SF-36): I. Conceptual Framework and Item Selection. Medical Care. 1992;30:473-83. [<https://doi.org/10.1097/00005650-199206000-00002>]

6 Vedlegg

6.1 Soneinndeling

6.2 Gjennomsnittsalder i soner

6.3 Variabelbeskrivelse

6.4 Spørreskjema Q1 Tromsø 7

6.1 Soneinndeling

Tabell 12. Levekårssoner Tromsø kommune 2017.

Grunnkretsnummer	Kretsnavn	Levekårssone
19020127	Sørbyen	Bjerkaker-Kveldro
19020511	Bjerkaker	Bjerkaker-Kveldro
19020512	Brødrenes Minde	Bjerkaker-Kveldro
19020513	Kveldro	Bjerkaker-Kveldro
19020121	Russegrava-Valhall	Dramsveien
19020303	Breivang	Dramsveien
19020314	Storskogen	Dramsveien
19020315	Maryborg	Dramsveien
19020316	Øvre Breivang	Dramsveien
19020211	Bekkevoll-Alfheimmyra	Elverhøy
19020212	Sommerlyst	Elverhøy
19020215	Hansmark	Elverhøy
19024301	Ersfjordbotn	Ersfjord-Tromvik-Skulsfjord
19024304	Skamtind/Kråskard	Ersfjord-Tromvik-Skulsfjord
19024305	Rekvik	Ersfjord-Tromvik-Skulsfjord
19024306	Sessøy/Håja/Bjørnøy	Ersfjord-Tromvik-Skulsfjord
19024401	Henrikvika	Ersfjord-Tromvik-Skulsfjord
19024402	Susannajord	Ersfjord-Tromvik-Skulsfjord
19024403	Blåmannvik	Ersfjord-Tromvik-Skulsfjord
19024404	Grøtffjord	Ersfjord-Tromvik-Skulsfjord
19024405	Tromvik	Ersfjord-Tromvik-Skulsfjord
19024408	Skulsfjord	Ersfjord-Tromvik-Skulsfjord
19020201	Ulrikken	Fagereng
19020514	Sørvestøya	Fagereng
19020517	Vangberg-Nordheim	Fagereng
19022010	Toften	Finnvik-Kvaløyvågen-øyene nord
19022020	Lanes-Finnvika	Finnvik-Kvaløyvågen-øyene nord
19024406	Vengsøy	Finnvik-Kvaløyvågen-øyene nord
19024407	Laukvika	Finnvik-Kvaløyvågen-øyene nord
19024501	Kraknes	Finnvik-Kvaløyvågen-øyene nord
19024502	Futrikelv	Finnvik-Kvaløyvågen-øyene nord
19024503	Myra-Kifjord	Finnvik-Kvaløyvågen-øyene nord
19024504	Måsvik	Finnvik-Kvaløyvågen-øyene nord
19024505	Skarsfjord	Finnvik-Kvaløyvågen-øyene nord
19024506	Kårvik	Finnvik-Kvaløyvågen-øyene nord
19024507	Skulgam	Finnvik-Kvaløyvågen-øyene nord
19020302	Breivikhamna	Gimle
19020304	Universitetsområdet	Gimle
19020317	Gimle-Isrenna	Gimle
19020122	Rambergan	Gyllenborg
19020123	Øvre Bykrets	Gyllenborg
19020124	Vannsletta	Gyllenborg
19020125	Kalvhaugen	Gyllenborg
19020126	Engenstykket	Gyllenborg
19020417	(Heimland-Fredlund)	Hamna
19020418	Nesland	Hamna
19020420	Fredlund	Hamna

19021405	Hungeren	Hungeren
19022070	(Håkøybotn)	Håkøya-Håkøybotn-Vikran
19022071	Håkøybotn	Håkøya-Håkøybotn-Vikran
19022072	Håkøya	Håkøya-Håkøybotn-Vikran
19023201	Balsnes/Sandbakken	Håkøya-Håkøybotn-Vikran
19023202	Bentsjord	Håkøya-Håkøybotn-Vikran
19024004	Straumbukta	Håkøya-Håkøybotn-Vikran
19024005	Slåttnes	Håkøya-Håkøybotn-Vikran
19020204	Langnes Industri Sør	Håpet-Langnes
19020205	Lufthamna	Håpet-Langnes
19020401	Langnes Industri Nord	Håpet-Langnes
19020402	Nyborgmarka	Håpet-Langnes
19020411	Håpet	Håpet-Langnes
19022050	Kaldfjordbotn	Kaldfjord-Eidkjosen
19022060	(Eidkjosen)	Kaldfjord-Eidkjosen
19022063	Eidkjosen	Kaldfjord-Eidkjosen
19021503	Holmesletta	Kaldsletta-Sandvika
19021504	Sandvika	Kaldsletta-Sandvika
19021505	Hundbergan	Kaldsletta-Sandvika
19021508	Nordberg	Kaldsletta-Sandvika
19021509	Kalsletta	Kaldsletta-Sandvika
19021204	Gabbrofeltet	Kroken
19021205	Malmvegen-Nordre	Kroken
19021206	Malmvegen-Søndre	Kroken
19021207	Gneis-Kvartfeltet	Kroken
19021203	Krokenstranda	Krokenstranda
19021208	Villahaugen	Krokenstranda
19021209	Skitrekktet	Krokenstranda
19022030	(Kvaløysletta)	Kvaløysletta
19022034	Kvaløysletta Nord	Kvaløysletta
19022035	Kvaløysletta Sør	Kvaløysletta
19022036	Stakken	Kvaløysletta
19022037	(Selnes)	Kvaløysletta
19022038	Strand	Kvaløysletta
19022039	Selnes	Kvaløysletta
19022040	Finnland	Kvaløysletta
19021301	Tomasjordnes	Lunheim-Tomasjordnes
19021302	Lunheimblokkene	Lunheim-Tomasjordnes
19021303	Myrland-Småhusfeltene	Lunheim-Tomasjordnes
19024001	Bakkejord	Mjelde-Sommarøy-Kattfjord
19024002	Mjelde-Vest	Mjelde-Sommarøy-Kattfjord
19024003	Mjelde-Øst	Mjelde-Sommarøy-Kattfjord
19024101	Greipstad	Mjelde-Sommarøy-Kattfjord
19024102	Buvika	Mjelde-Sommarøy-Kattfjord
19024103	Brensholmen	Mjelde-Sommarøy-Kattfjord
19024104	Sommarøy	Mjelde-Sommarøy-Kattfjord
19024201	Sjøtun	Mjelde-Sommarøy-Kattfjord
19024202	Sandneshamn	Mjelde-Sommarøy-Kattfjord
19024203	Tussøy	Mjelde-Sommarøy-Kattfjord
19024204	Vasstrand	Mjelde-Sommarøy-Kattfjord
19024205	Tulleng	Mjelde-Sommarøy-Kattfjord

19020202	Holt-Åsgård	Norrøna-Elverhøy
19020216	Elverhøy-Stalheim	Norrøna-Elverhøy
19020217	Norrøna	Norrøna-Elverhøy
19020213	Forhåpningen-Myreng	Prestvannet
19020214	Skoglyst-Laurdal	Prestvannet
19023101	Lauksletta	Ramfjord-Andersdal
19023102	Fagernes/Ramfjordmoen	Ramfjord-Andersdal
19023103	Sørbotn	Ramfjord-Andersdal
19023104	Hanslarsanes	Ramfjord-Andersdal
19023105	Kristofferjorda	Ramfjord-Andersdal
19023106	Andersdal	Ramfjord-Andersdal
19021501	(Reinelva-Sollielva)	Reinelva-Sollielva
19021502	(Nordberg)	Reinelva-Sollielva
19021506	Sollielva	Reinelva-Sollielva
19021507	Reinelva	Reinelva-Sollielva
19020102	PølsHAVNA	Sentrum
19020103	Håndverkeren	Sentrum
19020104	Skansen	Sentrum
19020105	Stortorget	Sentrum
19020106	Prostneskaien	Sentrum
19020107	Prostneset	Sentrum
19020108	Stranda	Sentrum
19020112	Nordbyen	Sentrum
19020113	Nordbybakkene	Sentrum
19020114	Rådhuskretsen	Sentrum
19020115	Brannstasjonen	Sentrum
19020116	Vognmannskretsen	Sentrum
19020117	Meieribakken	Sentrum
19020118	Canning	Sentrum
19020119	Prostjorda	Sentrum
19020412	Nedre Sjømannsbyen	Sjømannsbyen
19020413	Sjømannsbyen	Sjømannsbyen
19020414	Soleng	Sjømannsbyen
19021201	(Skjelnan)	Skjelnan-Snarby
19021202	Hømmerelva	Skjelnan-Snarby
19021210	Skjelnan	Skjelnan-Snarby
19021211	Tønsvik	Skjelnan-Snarby
19023002	Skittenelv	Skjelnan-Snarby
19023003	Tønsås	Skjelnan-Snarby
19022031	Sigerstad	Slettaelva
19022032	Karvesletta	Slettaelva
19022033	Slettaelva	Slettaelva
19020415	Sandnes-Bergli	Solneset
19020416	Grønnåsen	Solneset
19020421	Heimland	Solneset
19020305	Skattøra-Ringheim	Stakkevollan
19020318	Stakkevollfeltet	Stakkevollan
19020101	Hansjordnes	Stakkevollveien
19020111	Bukta	Stakkevollveien
19020301	Fiskerihamna	Stakkevollveien
19020311	Nøysomheten	Stakkevollveien

19020312	Godthåp	Stakkevollveien
19020313	Ishavet	Stakkevollveien
19022041	Storelva Nord	Storelva
19022042	Storelva Sør	Storelva
19022061	Mikkemyra	Storelva
19022062	(Åsland)	Storelva
19022064	Naustneset	Storelva
19022065	Åsland	Storelva
19020109	Landskirka/garveristranda	Strandveien
19020501	Kysten	Strandveien
19020502	Lanesodden	Strandveien
19021304	Øvre Tomasjordnes	Tomasjord
19021305	Kolbakkbukt-Sauestad	Tomasjord
19021306	Villafelt-Nord	Tomasjord
19021307	Villafelt-Sør	Tomasjord
19021308	Nordfjellia	Tomasjord
19021309	Krøkebørsletta	Tomasjord
19021401	Otium	Tromsdalen
19021402	Dalen	Tromsdalen
19021403	Lilleaksla	Tromsdalen
19021404	Bellevue	Tromsdalen
19023001	Oldervik	Ullsfjorden-Sørfjorden
19023301	Jøvik	Ullsfjorden-Sørfjorden
19023302	Olderbakken	Ullsfjorden-Sørfjorden
19023303	Lakselvbukt	Ullsfjorden-Sørfjorden
19023304	Lakselvdalen	Ullsfjorden-Sørfjorden
19023305	Sjøvassbotn	Ullsfjorden-Sørfjorden
19023306	Stordal	Ullsfjorden-Sørfjorden
19023307	Sjursnes	Ullsfjorden-Sørfjorden
19023308	Reiervik	Ullsfjorden-Sørfjorden
19023309	Brevika	Ullsfjorden-Sørfjorden
19023310	Ullsfjordmoane	Ullsfjorden-Sørfjorden
19020203	(Soltun-Åsli)	Workinnmarka
19020218	Soltun	Workinnmarka
19020403	Templarheimen	Workinnmarka
19020419	Åsli	Workinnmarka

6.2 Gjennomsnittsalder i soner

Tabell 13a. Gjennomsnittsalder (år) i soner, deltakere under 67 år.

Sone	Menn	Kvinner	Totalt
"Solneset"	49,0	49,3	49,1
"Storelva"	50,0	50,0	50,0
"Kaldsletta-Sandvika"	51,0	50,8	50,9
"Tromsdalen"	51,2	52,0	51,6
"Hamna"	51,6	51,8	51,7
"Reinelva-Sollielva"	51,9	51,3	51,7
"Bjerkaker-Kveldro"	52,1	51,9	52,0
"Gimle"	51,5	52,5	52,0
"Norrøna-Elverhøy"	51,3	52,9	52,0
"Dramsveien"	51,2	52,9	52,1
"Elverhøy"	52,2	52,0	52,1
"Hungeren"	52,7	51,5	52,1
"Kvaløysletta"	52,4	51,8	52,1
"Prestvannet"	52,3	51,9	52,1
"Sjømannsbyen"	52,5	52,1	52,3
"Stakkevollveien"	51,7	52,9	52,3
"Håpet-Langnes"	51,8	53,3	52,4
"Skjelnan-Snarby"	52,2	52,8	52,5
"Tomasjord"	52,7	52,4	52,5
"Workinnmarka"	52,5	52,5	52,5
"Ersfjord-Tromvik-Skulsfjord"	52,7	52,6	52,7
"Håkøya-Håkøybotn-Vikran"	52,8	52,6	52,7
"Krokenstranda"	52,6	52,8	52,7
"Kaldfjord-Eidkjosen"	52,1	53,5	52,8
"Mjelde-Sommarøy-Kattfjord"	53,3	52,6	53,0
"Kroken"	53,1	53,0	53,1
"Lunheim-Tomasjordnes"	53,1	53,1	53,1
"Sentrum"	53,6	52,7	53,2
"Finnvik-Kvaløyvågen-Øyene nord"	53,3	53,6	53,4
"Ramfjord-Andersdal-Ullsfjord-Sørfjord"	53,5	53,3	53,4
"Fagereng"	53,7	53,3	53,6
"Gyllenborg"	53,4	53,9	53,6
"Stakkevollan"	53,7	54,2	53,9
"Strandveien"	54,3	53,4	53,9
"Slettaelva"	53,7	55,0	54,3

Tabell 13b. Gjennomsnittsalder (år) i soner, deltakere over eller lik 67 år.

Sone	Menn	Kvinner	Totalt
"Kvaløysletta"	71,9	71,5	71,7
"Kroken og Krokestranda"	72,4	72,2	72,3
"Lunheim-Tomasjordnes"	72,8	72,3	72,6
"Dramsveien-Gimle-Stakkevollan"	72,6	73,3	72,9
"Tomasjord"	73,0	73,2	73,1
"Workinnmarka"	72,8	73,7	73,1
"Distrikt fastlandet"	73,5	72,8	73,2
"Distrikt øyene-Vikran"	73,2	73,3	73,3
"Hamna-Solneset-Håpet-Langnes"	74,4	73,0	73,8
"Fastlandet sør-Reinelva-Sandvika"	74,0	73,8	73,9
"Fagereng"	73,8	74,2	74,0
"Strandveien-Sentrum-Stakkevollveien"	74,3	73,5	74,0
"Gyllenborg-Prestvannet"	74,6	73,6	74,2
"Elverhøy-Norrøna"	74,2	74,4	74,3
"Tromsdalen"	74,6	74,0	74,3
"Bjerkaker-Kveldro"	75,2	73,8	74,5
"Sjømannsbyen"	75,5	75,0	75,2

6.3 Variabelbeskrivelse

Detaljert beskrivelse av variabler brukt i rapporten.

Utdanning (høyeste oppnådde utdanning) er målt med spørsmålet «*Hva er din høyeste fullførte utdanning?*» kategorisert i fire nivå; grunnskole/framhaldsskole/folkehøyskole (inntil 10 år), fagutdanning/realskole/videregående skole/gymnas (minimum 3 år), høgskole/universitet (mindre enn 4 år) eller høgskole/universitet (4 år eller mer).

Kroppsmasseindeks (KMI) er definert som kroppsvekt i kilogram dividert på kroppshøyde i meter², kategorisert i fire grupper definert av WHO (Verdens helseorganisasjon) (12); undervekt (KMI <18,5 kg/m²), normalvekt (KMI 18,5-24,9 kg/m²) overvekt (25-29,9 kg/m²) eller fedme ≥30 (kg/m²).

Fysisk aktivitetsnivå er målt som fysisk aktivitet i fritid med spørsmålet «*Angi bevegelse og kroppslig anstrengelse i din fritid det siste året. Hvis aktiviteten varierer gjennom året, ta et gjennomsnitt*» fra det mye brukte og validerte Saltin og Grimby (13, 14) spørreskjemaet og aktivitetsnivå (kombinasjon av hyppighet, intensitet og varighet) er kategorisert i fire nivåer; Stillesittende (Leser, ser på TV/skjerm eller annen stillesittende aktivitet), lett fysisk aktivitet (Spaserer, sykler eller beveger deg på annen måte minst 4 timer i uka), moderat fysisk aktivitet (Driver mosjonsidrett, tyngre hagearbeid, snømåking etc minst 4 timer i uka) eller anstrengende fysisk aktivitet (Trener hardt eller driver konkurranseidrett regelmessig flere ganger i uka).

Inntak av frukt og grønnsaker er målt med spørsmålet «*Hvor mange porsjoner frukt og grønnsaker spiser du i gjennomsnitt per dag? Med porsjon menes f.eks. et eple, en salatbolle*» der vi har kategorisert den opprinnelig kontinuerlige variabelen (antall porsjoner) til 0 (det vil si ingen porsjoner per dag), 1, 2, 3, 4, og 5 eller flere porsjoner per dag.

Røyking er målt med spørsmålet «*Har du røykt/røyker du daglig?*» med tre svarkategorisert; daglig røyker (Ja, nå), tidligere røyker (Ja, tidligere) eller aldri røyker (Aldri).

Alkoholbruk er målt med første del av det mye brukte og validerte screeningsverktøyet AUDIT (Alcohol Use Disorders Identification Test) (15) som brukes for å identifisere bekymringsfull alkoholbruk siste år. AUDITs tre første spørsmål oppgir hyppighet og mengde av alkoholinntak, med spørsmålene «*Hvor ofte drikker du alkohol?*» (Aldri, Månedlig eller sjeldnere, 2-4 ganger hver måned, 2-3 ganger per uke, eller 4 eller flere ganger per uke), «*Hvor mange enheter alkohol (flaske øl, glass vin eller drink) tar du vanligvis når du drikker?*» (1-2, 3-4, 5-6, eller 7 eller mer) og «*Hvor ofte drikker du 6 eller flere enheter alkohol ved en anledning?*» (Aldri, Sjeldnere enn månedlig, Månedlig, Ukentlig, eller Daglig eller nesten daglig) der de to høyeste kategoriene (Ukentlig og Daglig eller nesten daglig) ble slått sammen grunnet lav andel i høyeste kategori.

Medikamentbruk av typer som kan falle inn under analgetika, hypnotika, sedativa, anxiolytika eller antidepressiva er målt med spørsmålet «*Hvor ofte har du i løpet av de siste 4 ukene brukt følgende medisiner?*» «*Smertestillende uten resept*», «*Sovemedisin*», «*Beroligende*» og «*Medisin mot depresjon*» (Ikke brukt siste 4 uker, Sjeldnere enn hver uke, Hver uke men ikke daglig eller Daglig).

Helsetjenestebruk er definert med hyppighet av besøk hos henholdsvis fastlege og legevakt og målt med spørsmålet «*Har du, grunnet egen helse, i løpet av de siste 12 måneder vært hos (henholdsvis) fastlege/legevakt*» (Ja/Nei), og hvis Ja antall ganger (kontinuerlig variabel) siste år.

Tre **sykdommer/plager** er målt; diabetes, kronisk obstruktiv lungesykdom, og psykiske plager. Tilstandene ble målt med spørsmålet «*Har du eller har du hatt:*» «*Diabetes*» (Nei, Ja, nå/Ja, før); «*Kronisk bronkitt/emfysem/KOLS*» (Nei, Ja, nå/Ja, før); «*Psykiske plager (som du har søkt hjelp for)*» (Nei, Ja, nå/Ja, før). Spørsmålet som er ment til å fange opp kronisk obstruktiv lungesykdom er

formulert som i tidligere Tromsøundersøkelser. Her er det som tidligere mulig å svare «Ja, før», selv om tilstanden er ansett å være irreversibel (selv om pasienten kan oppleve å være symptomfri). De to ja-kategoriene er derfor slått sammen.

Ensomhet er målt med to spørsmål; «*Har du nok venner som kan gi deg hjelp når du trenger det?*» og (Ja/Nei) og «*Har du nok venner som du kan snakke fortrolig med?*» (Ja/Nei).

Selvopplevd helse er målt med enkeltspørsmålet «*Hvordan vurderer du din egen helse sånn i alminnelighet?*» fra det mye brukte og validerte instrumentet SF-36 (16) kategorisert som Meget dårlig, Dårlig, Verken god eller dårlig, God eller Meget god, der de to laveste kategoriene (Meget dårlig og Dårlig) er slått sammen grunnet lav andel i laveste kategori.

Skjemaet skal leses optisk. Vennligst bruk blå eller sort penn. Bruk blokkbokstaver. Du kan ikke bruke komma.

Dato for utfylling:

HELSE OG SYKDOMMER

1.1 Hvordan vurderer du din egen helse sånn i alminnelighet?

Meget god	God	Verken god eller dårlig	Dårlig	Meget dårlig
☐	☐	☐	☐	☐

1.2 Hvordan synes du at helsen din er sammenlignet med andre på din alder?

Mye bedre	Litt bedre	Omtrent lik	Litt dårligere	Mye dårligere
☐	☐	☐	☐	☐

1.3 Har du eller har du hatt?

Sett ett kryss per linje.

	Nei	Ja nå	Før, ikke nå	Alder første gang
☐ Høyt blodtrykk	☐	☐	☐	____
☐ Hjertefarkt	☐	☐	☐	____
☐ Hjertesvikt	☐	☐	☐	____
☐ Atrieflimmer (hjerterflimmer)	☐	☐	☐	____
☐ Angina pectoris (hjerterkrampe)	☐	☐	☐	____
☐ Hjerneslag/hjerneblødning	☐	☐	☐	____
☐ Diabetes	☐	☐	☐	____
☐ Nyresykdom (unntatt urinveisinfeksjon)	☐	☐	☐	____
☐ Kronisk bronkitt/emfysem/KOLS	☐	☐	☐	____
☐ Astma	☐	☐	☐	____
☐ Kreft	☐	☐	☐	____
☐ Revmatoid artritt (leddgikt)	☐	☐	☐	____
☐ Artrose (slitasjegikt)	☐	☐	☐	____
☐ Migrene	☐	☐	☐	____
☐ Psykiske plager (som du har søkt hjelp for)	☐	☐	☐	____

1.4 Har du langvarige eller stadig tilbakevendende smerter som har vart i 3 måneder eller mer?

Nei Ja

TANNHELSE

2.1 Hvordan vurderer du din egen tannhelse?

	1	2	3	4	5	+
Svært dårlig	☐	☐	☐	☐	☐	Svært god

2.2 Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med tennene eller protesene dine?

	1	2	3	4	5	
Svært misfornøyd	☐	☐	☐	☐	☐	Svært fornøyd

BRUK AV HELSETJENESTER

3.1 Har du, grunnet egen helse, i løpet av de siste 12 måneder vært hos:

	Nei	Ja	Antall ganger
Fastlege/allmennlege	☐	☐	____
Legevakt	☐	☐	____
Psykiater/psykolog	☐	☐	____
Legespesialist utenfor sykehus (utenom fastlege/allmennlege/psykiater)	☐	☐	____
Tannlege/tannpleier	☐	☐	____
Apotek (for kjøp/råd om medisiner/behandling)	☐	☐	____
Fysioterapeut	☐	☐	____
Kiropraktor	☐	☐	____
Akupunktør	☐	☐	____
Alternativ behandler (homøopat, soneterapeut, healer etc)	☐	☐	____
Tradisjonell helbreder (hjelper, «læser» etc)	☐	☐	____
Har du kommunisert via internett med noen av tjenestene over?	☐	☐	____

3.2 Har du i løpet av de siste 12 måneder vært på sykehus?

	Nei	Ja	Antall ganger
Innlagt på sykehus	☐	☐	____
Konsultasjon ved sykehus uten innleggelse:			
Ved psykiatrisk poliklinikk	☐	☐	____
Ved annen sykehuspoliklinikk	☐	☐	____

BRUK AV MEDISINER

4.1 Bruker du, eller har du brukt, noen av følgende medisiner? Sett ett kryss per linje.

+				Før, ikke nå	Alder første gang
	Aldri	Nå			
Medisin mot høyt blodtrykk	☐	☐	☐	☐	____
Kolesterolsenkende medisin	☐	☐	☐	☐	____
Vanndrivende medisin	☐	☐	☐	☐	____
Annen medisin mot hjertesykdom (f.eks. blodfortynnende, rytmestabiliserende, nitroglycerin)	☐	☐	☐	☐	____
Insulin	☐	☐	☐	☐	____
Tabletter mot diabetes	☐	☐	☐	☐	____
Stoffskiftemedisin (Levaxin/thyroxin)	☐	☐	☐	☐	____

4.2 Hvor ofte har du i løpet av de siste 4 ukene brukt følgende medisiner? Sett ett kryss per linje.

	Ikke brukt siste 4 uker	Sjeldnere enn hver uke	Hver uke, men ikke daglig	Daglig
Smertestillende på resept	☐	☐	☐	☐
Smertestillende uten resept	☐	☐	☐	☐
Magesyrehemmende medisiner	☐	☐	☐	☐
Sovemidler	☐	☐	☐	☐
Beroligende medisiner	☐	☐	☐	☐
Medisin mot depresjon	☐	☐	☐	☐

4.3 Skriv alle medisiner (reseptfrie og reseptbelagte) du har brukt regelmessig siste 4 uker. Ikke regn med reseptfrie vitamin-, mineral- og kosttilskudd, urter, naturmedisin etc.

Får du ikke plass til alle medisinene, bruk eget ark.

KOSTHOLD

5.1 Spiser du vanligvis frokost hver dag?

Nei Ja

5.2 Hvor mange porsjoner frukt og grønnsaker spiser du i gjennomsnitt per dag? Med porsjon menes f.eks. et eple, en salatbolle.

Antall porsjoner

+

5.3 Hvor ofte spiser du vanligvis disse matvarene? Sett ett kryss per linje.

	0-1 pr. mnd.	2-3 pr. mnd.	1-3 pr. uke	4-6 pr. uke	1 eller mer pr. dag
Rødt kjøtt (alle produkter av storfe, får, svin)	☐	☐	☐	☐	☐
Grønnsaker, frukt, bær	☐	☐	☐	☐	☐
Mager fisk (torsk, sei)	☐	☐	☐	☐	☐
Feit fisk (laks, ørret, uer makrell, sild, kveite)	☐	☐	☐	☐	☐

5.4 Hvor mange glass/beger drikker/spiser du vanligvis av følgende? Sett ett kryss per linje.

	Sjelden/ aldri	1-6 pr. uke	1 pr. dag	2-3 pr. dag	4 eller mer pr. dag
Melk/yoghurt tilsatt probiotika (Biola, Cultura, Activia, Actimel, BioQ)	☐	☐	☐	☐	☐
Fruktjuice	☐	☐	☐	☐	☐
Brus/leskedrikker:					
med sukker	☐	☐	☐	☐	☐
med kunstig søtning	☐	☐	☐	☐	☐

5.5 Hvor mange kopper kaffe og te drikker du daglig? Sett 0 for de typene du ikke drikker daglig.

	Antall kopper
Filterkaffe (trakterkaffe)	____
Kokekaffe og/eller presskannekaffe	____
Pulverkaffe	____
Espressobasert kaffe (fra kaffemaskin, kapsler etc)	____
Sort te (f.eks. Earl Grey)	____
Grønn/hvit/oolong te	____
Urtete (f.eks. nype, kamille, Rooibos)	____

+

HELSEBEKYMRING

	Ikke i det hele tatt	Litt	Noe	En hel del	Svært mye
6.1 Tror du at det er noe alvorlig galt med kroppen din?	☐	☐	☐	☐	☐
6.2 Er du svært bekymret over helsen din?	☐	☐	☐	☐	☐
6.3 Er det vanskelig for deg å tro på legen din dersom hun/han forteller deg at det ikke er noe å bekymre seg for?	☐	☐	☐	☐	☐
6.4 Er du ofte bekymret for muligheten for at du har en alvorlig sykdom?	☐	☐	☐	☐	☐
6.5 Hvis du blir gjort oppmerksom på en sykdom (f.eks. via TV, radio, internett, avis eller noen du kjenner), bekymrer du deg da for selv å få sykdommen?	☐	☐	☐	☐	☐
6.6 Opplever du at du plages av mange ulike symptomer?	☐	☐	☐	☐	☐
6.7 Har du tilbakevendende tanker (som er vanskelig å bli kvitt) om at du har en sykdom?	☐	☐	☐	☐	☐

FYSISK AKTIVITET

7.1 Hvis du er i lønnet eller ulønnet arbeid, hvordan vil du beskrive arbeidet ditt? Sett kryss i den ruta som passer best.

- For det meste stillesittende arbeid (f.eks. skrivebordsarbeid, montering)
- Arbeid som krever at du går mye (f.eks. ekspeditørarbeid, lett industriarbeid, undervisning)
- Arbeid der du går og løfter mye (f.eks. pleier, bygningsarbeider)
- Tungt kroppsarbeid

7.2 Angi bevegelse og kroppslig anstrengelse i din fritid det siste året. Hvis aktiviteten varierer gjennom året, ta et gjennomsnitt. Sett kryss i den ruta som passer best.

- Leser, ser på TV/skjerm eller annen stillesittende aktivitet
- Spaserer, sykler eller beveger deg på annen måte minst 4 timer i uka (inkludert gang eller sykling til arbeidsstedet, søndagsturer etc)
- Driver mosjonsidrett, tyngre hagearbeid, snømåking etc minst 4 timer i uka
- Trener hardt eller driver konkurranseidrett regelmessig flere ganger i uka

7.3 Siste uka, omtrent hvor lang tid tilbrakte du sittende på en typisk hverdag og fridag? F.eks. ved arbeidsbord, hos venner, mens du så på TV/skjerm.

timer sittende på en hverdag (både jobb og fritid)

timer sittende på en fridag

ALKOHOL

8.1 Hvor ofte drikker du alkohol?

- Aldri
- Månedlig eller sjeldnere
- 2–4 ganger hver måned
- 2–3 ganger per uke
- 4 eller flere ganger per uke

8.2 Hvor mange enheter alkohol (flaske øl, glass vin eller drink) tar du vanligvis når du drikker?

1–2	3–4	5–6	7–9	10 eller flere
☐	☐	☐	☐	☐

8.3 Hvor ofte drikker du 6 eller flere enheter alkohol ved en anledning?

- Aldri
- Sjeldnere enn månedlig
- Månedlig
- Ukentlig
- Daglig eller nesten daglig

RØYK OG SNUS

9.1 Har du røykt/røyker du daglig?

- Aldri
- Ja, nå
- Ja, tidligere

9.2 Har du brukt/bruker du snus eller skrå daglig?

- Aldri
- Ja, nå
- Ja, tidligere

SPØRSMÅL OM KREFT

10.1 Har du noen gang fått

	+	Nei	Ja	Hvis ja: alder første gang	Hvis ja: alder siste gang	
Utført mammografi		☐	☐	____	____	
Målt PSA (prostata spesifikt antigen)		☐	☐	____	____	+
Utført tykktarmsundersøkelse (koloskopi, avføringsprøve)		☐	☐	____	____	

10.2 Har noen i din nære biologiske familie hatt

	Egne barn	Mor	Far	Mormor	Morfar	Farmor	Farfar	Tante	Onkel	Søsken
Brystkreft	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Prostatakreft	☐		☐		☐		☐		☐	☐
Tykktarmskreft	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

UTDANNING OG INNTEKT

11.1 Hva er din høyeste fullførte utdanning? Sett ett kryss.

- Grunnskole/framhaldsskole/folkehøgskole inntil 10 år
- Fagutdanning/realskole/videregående/gymnas minimum 3 år
- Høgskole/universitet mindre enn 4 år
- Høgskole/universitet 4 år eller mer

11.2 Hva var din husstands samlede bruttoinntekt siste år? Ta med alle inntekter fra arbeid, trygder, sosialhjelp og lignende.

☐ Under 150 000 kr	☐ 451 000–550 000 kr
☐ 150 000–250 000 kr	☐ 551 000–750 000 kr
☐ 251 000–350 000 kr	☐ 751 000–1 000 000 kr
☐ 351 000–450 000 kr	☐ Over 1 000 000 kr

FAMILIE OG VENNER

12.1 Hvem bor du sammen med?

	Nei	Ja	Antall
Ektefelle/samboer	☐	☐	____
Andre personer over 18 år	☐	☐	____
Personer under 18 år	☐	☐	____

12.2 Har du nok venner som kan gi deg hjelp når du trenger det?

- Ja Nei +

12.3 Har du nok venner som du kan snakke fortrolig med?

- Ja Nei

12.4 Hvor ofte deltar du vanligvis i foreningsvirksomhet som sykklubb, idrettslag, politiske, religiøse eller andre foreninger?

Aldri, eller noen få ganger i året	1–2 ganger i måneden	Omtrent 1 gang i uka	Mer enn 1 gang i uka
☐	☐	☐	☐

SPØRSMÅL TIL KVINNER

13.1 Hvor gammel var du da du fikk menstruasjon første gang?

Alder

13.2 Er du gravid nå?

- Nei Ja Usikker

13.3 Hvor mange barn har du født?

Antall barn

13.4 Hvis du har født, fyll ut for hvert barn: fødselsår og vekt samt hvor mange måneder du ammet. Angi så godt du kan. Hvis flere barn, bruk ekstra ark.

	Fødselsår	Fødselsvekt i gram	Ammet ant. mnd.
Barn 1	____	____	____
Barn 2	____	____	____
Barn 3	____	____	____
Barn 4	____	____	____
Barn 5	____	____	____
Barn 6	____	____	____

SPØRSMÅL TIL MENN

14.1 Har du fått behandling for betennelse i prostata eller urinblæra?

- Nei Ja +

14.2 Har du fått utført steriliseringsoperasjon?

- Nei Ja Hvis ja: hvilket år

Tusen takk for ditt bidrag.